

**MORA
KOMMUN**

LOKALBEHOVSPLAN 2023 FÖR- OCH GRUNDSKOLEFÖRVALTNINGEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LOKALBEHOVSPLAN 2023 FÖR- OCH GRUNDSKOLEFÖRVALTNINGEN 1

Inledning	4
Förvaltningens uppdrag	4
Omvärldsfaktorer	4
Lokalbestånd och lokalkostnader För- och grundskoleförvaltningen	5
Förskolan	6
Verksamheten	6
Förskolornas geografiska placering	6
Lokalbestånd och nyttjande	9
Verksamheten idag.....	9
Teknisk status rörande förskolor.....	12
Ändamålsenlighet.....	14
Lokalbeståndets nyttjande	17
Jämförelse med länet och riket	18
Lokalkostnad per elev och plats	19
Lokalkostnad per kvadratmeter.....	20
Lokalbalans.....	21
Analys	24
Förslag på åtgärder	25
Grundskola	26
Verksamheten	26
Grundskolornas geografiska placering	26
Objektsöversikt	28
Verksamheten idag.....	29
Teknisk status Grundskolor (poängbeskrivning).....	32
Teknisk Status Grundskolor.....	32
Ändamålsenlighet.....	35
Lokalbeståndets nyttjande	36
Besparingspotential area	36
Lokalkostnader	37
Lokalkostnad per enhet.....	37
Besparingspotential lokalkostnader	38
Verksamhetsutveckling	39
Lokalbalans	39
Analys	41
Förslag	42
Pågående projekt	42

Begreppsdefinition

Area	Areor anges, om inte annat klargörs, som bruksarea (BRA). För inhyrda lokaler anges arean i lokalarea (LOA).
Lokaleffektivitet	Lokaleffektivitet är ett mått på hur effektivt en byggnad eller lokal nyttjas mätt i m ² per den för verksamhetens huvudsakliga brukaren. I detta fall m ² /barn för förskolor och m ² /elev för grundskolor. För lokaleffektiviteten finns sedan riktvärden för vad en välfungerande verksamhet bör kunna komma upp till. För förskolor är riktvärdet 10 m ² /barn och för grundskolor 12 m ² /elev.
Lokalanvändning	I begreppet lokalanvändning innefattas dels lokaleffektiviteten som ett mått på lokalanvändningen men det innefattar även ett bredare perspektiv. Lokalanvändningen kan även analyseras utifrån hur verksamheten nyttjar lokalerna organisatoriskt.
Teoretiskt behov	Det teoretiska behovet är ett mått på vilket behov som finns utifrån riktvärden, exempelvis lokalbehov. Ett teoretiskt lokalbehov för en ny förskola kan beräknas genom riktvärdet 10 m ² /förskoleplats. För en nybyggd grundskola gäller 12 m ² /plats.
Besparingspotential	Genom att jämföra det teoretiska behovet mot det befintliga beståndet kan en teoretisk besparingspotential beräknas. Besparingspotentialen bör endast ses som en jämförelse mellan hur mycket det hade varit möjligt att bespara i en befintlig byggnad jämfört med en lokaleffektiv byggnad. Den tar inte hänsyn till den faktiska lokalutformningen och det betyder inte att det faktiskt är möjligt att genomföra.
För- och grundskoleplats	Med för- och grundskoleplats syftas på hur många platser som enheterna har med hänsyn till antalet platser per avdelning eller till den beräknade kapaciteten. Inte det faktiska antalet barn eller elever.
Kapacitet	Kapaciteten används i två syften i denna rapport. Den ena kapaciteten syftar till det maximala antalet platser verksamheterna själva har angett (maxkapacitet). Den andra kapaciteten är det beräknade antalet platser utifrån riktvärden (10 m ² /barn för förskola och 12 m ² /elev för grundskola) som motsvarar en ändamålsenlig verksamhet.
Teoretiskt över- eller underskott av platser	Teoretiskt över- eller underskott av för- eller grundskoleplatser innebär skillnaden mellan befintligt antal elever och beräknat antal platser baserat på nyckeltal, maxkapacitet och riktvärden. Detta innebär att en skola kan ha ett befintligt över-/underskott av platser. Dvs differens mellan kapaciteten och det befintliga antalet elever.
Teknisk status	Teknisk status syftar till byggnadernas och lokalernas status på exempelvis ventilation, byggnadskonstruktion och ytskikt.
Årskostnader	Redovisade årskostnader avser kommunens totala kostnader för att äga, förvalta och hyra lokaler utan hänsyn till interna transaktioner som internhyror och avgifter eller externa intäkter

Inledning

I denna lokalbehovsplan redovisas lokalbehovet avseende För- och grundskoleförvaltningens (FoG) verksamhet där bland annat verksamhetsställen, lokalanvändning och planerade verksamhets- och lokalförändringar presenteras. I rapporten görs också en övergripande prognos över behovet av platser fram till och med år 2033 samt bedömt lokalbehov.

I detta kapitel sammanfattas övergripande verksamhetsförutsättningar och generella trender som har betydelse för verksamhetens utveckling och kommunens framtida behov av för- och grundskoleplatser.

Förvaltningens uppdrag

För- och grundskoleförvaltningens ansvarar för den kommunala förskolan, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola och grundsärskola.

I Mora kommun finns 16 kommunala och 11 fristående förskolor för barn i åldrarna 1–5 år. Kommunen har en helg- och kvällsöppen verksamhet samt en öppen förskola. 2023 finns det totalt 11 grundskolor i Mora kommun. Av dessa är 11 kommunala och en av dem fristående, Selja-Långlets friskola.

Lokalbehovsplanen omfattar lokaler för de 16 kommunala förskolorna samt de 11 grundskolorna.

Omvärldsfaktorer

Enligt Skollagen är syftet med utbildning att barn och elever ska inhämta och utveckla viktiga kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barn och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skollagen hänvisar till flertalet andra lagar, däribland Arbetsmiljölagen, Diskrimineringslagen, Förvaltningslagen, Offentlighets- och sekretesslagen men även internationella överenskommelser som Barnkonventionen och de mänskliga rättigheterna.

Förskola erbjuds i Sverige till samtliga barn i åldrarna 1–5 år där föräldrarna arbetar eller studerar. Om föräldrarna saknar sysselsättning erbjuds allmän förskola (avgiftsfri) motsvarande 15 timmar per vecka för barn i åldrarna 3–5 år.

Enligt Kolada´s statistik var 509 168 barn inskrivna i Sveriges förskolor 2022. Andelen barn i 1–5 årsåldern som skrivs in i en förskola ligger runt 85 % för Mora kommun och 86 % i riket som helhet, enligt SCB/Skolverket. I genomsnitt hade både Mora kommun och riket 15,5 barn i barngrupperna (2022). I Mora kommun har man ett riktvärde på 18 barn per förskolegrupp.

Motsvarande var ca 1 100 000 elever inskrivna i Sveriges grundskolor läsåret 21/22. Av grundskolans elever så går ca 922 000 i skolenheter med kommunal huvudman.

Lokalbestånd och lokalkostnader För- och grundskoleförvaltningen

Det totala lokalbeståndet för FoG omfattade ca 47 643 m² under 2022. Huvuddelen av lokalbeståndet är grundskolelokaler vilket utgör 41 024 m² (86 procent). Av det totala lokalbeståndet för FoG är 1 527 m² inhyrda från det kommunala fastighetsbolaget Morastrand, samtliga förskolor. I Grundskolorna innefattar det även gymnastikhallar under 700 m² samt fritidsverksamhet. De förskolor som är integrerade med grundskolan räknas till grundskolans lokalbestånd.

Fyra av kommunens förskolor, samt en av de privata förskolorna (Selja Långlets Förskola) är integrerade med grundskolan. Kostnaden och arean för dessa förskolor är inte särredovisade utan ingår i respektive grundskola.

Nedan visas överskådligt FoG:s lokalbestånd, samt tillhörande kostnader. Totalt uppgick årskostnaden för lokalbeståndet 2023 till ca 36,3 mkr. De redovisade årskostnaderna är internhyresdebiteringen för av kommunen ägda lokaler samt hyresdebitering vid extern ägare. Lokalvårdskostnader tillkommer normalt. Internhyran för kommunens ägda lokaler baseras på driftkostnader, kapitalkostnader och underhållskostnader. Driftkostnaderna består vidare av både faktiska kostnader för objekten samt nycklade kostnader för bland annat administration och försäkring. För de inhyrda lokalerna omfattar lokalkostnaderna årshyran.

Lokaler som redovisas under kategorin "övrigt" är den tidigare öppna förskolan Stormyren, som nu är en samlingslokal för tre dagbarnvårdare, samt Hantverkargatan 14 som är den nya öppna förskolan och som även inhyser elevhälsan.

Tabell 1. För- och grundskoleförvaltningens lokalbestånds avseende verksamhetslokaler

Verksamhet	Area (m ²)	Ägda lokaler BRA (m ²)	Inhyrda lokaler LOA (m ²)	Årskostnad (kr)
Förskola ¹	6282	4 165	1 527	7 378 846
Grundskola ¹	41 024	41 024	-	27 510 344
Övriga ²	1398	-	1 398	1 396 619
Summa	47 643	45 816	3 142	36 285 809

¹ Kommunen äger lokaler om totalt 1 779 m² som hyrs ut till extern drift.

² Familjens hus, Hantverkargatan 14 Mora, samlingslokal för dagbarnvårdare samt Yvradsvägen 47C utgör tillsammans 1 398 m². From HT 2023 flyttas dagbarnvårdarnas samlingslokal till Tuvans nya förskola. Lokalen på Stormyren sägs upp 2023-12-31

Förskolan

I följande avsnitt redovisas Mora kommuns förskoleverksamhet med bland annat lokalanvändning, kapacitet, lokalkostnader och planerade verksamhets- och lokalförändringar.

Verksamheten

Totalt finns det 27 förskolor i Mora kommun. Av de 27 förskolorna drivs 16 stycken i kommunal regi. Det finns sammanlagt 40 avdelningar i de kommunala förskolorna, och med riktvärdet 18 barn per avdelning (åldersblandad avd. 18 barn, småbarnsavd. 15 barn och storbarnsavd. 21 barn) resulterar detta i en verksamhetskapacitet på 720 platser.

Enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) fanns det 1178 barn i förskoleålder år 2021 i Mora kommun. Under våren samma år hade den kommunala förskoleverksamheten 701 inskrivna barn, ett underintag om 1 stycken sett till de 702 tillgängliga platserna. Den fristående förskoleverksamheten hade 217 inskrivna, ett överintag om 19 barn sett till verksamhetskapaciteten. Övriga 260 barn gick antingen i förskola utanför kommunen, i familjedaghem eller omhändertogs i hemmet.

Tabell 2. Fördelning av elever förskola 2021.

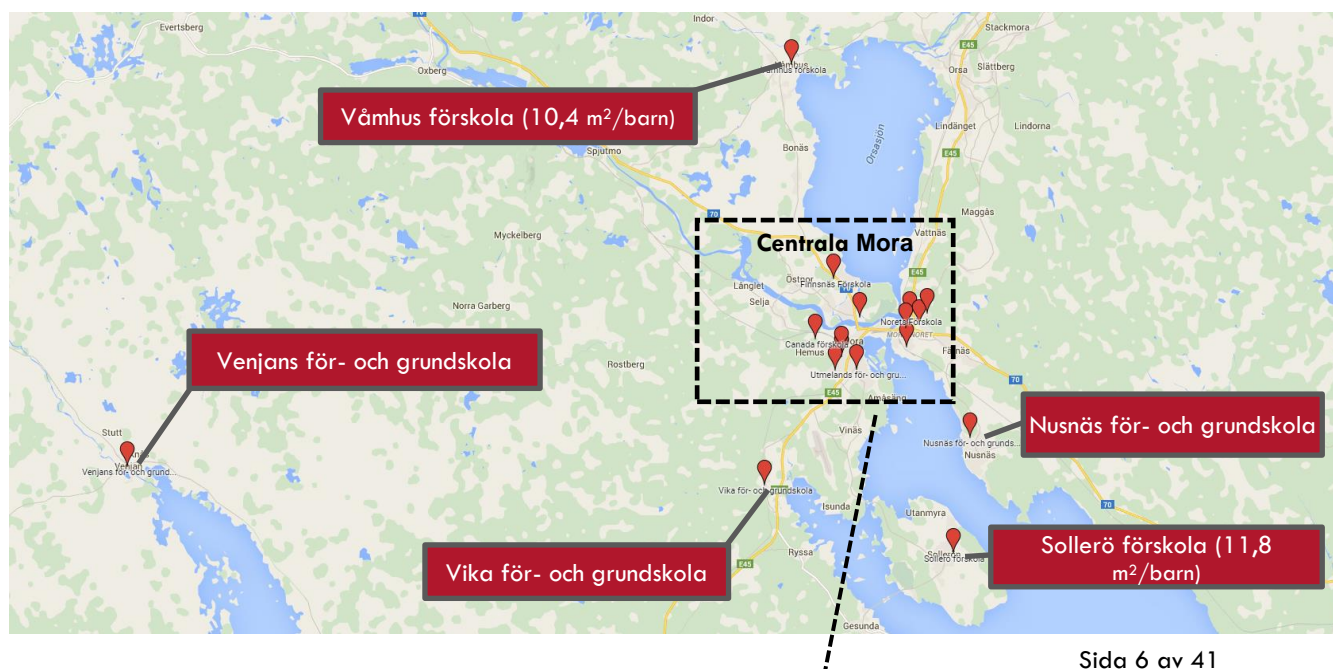
Verksamhet	Antal förskolor (st)	Antal barn 0-5 år (st)	Andel (procent)	Verksamhetskapacitet (platser)
Kommunal förskola	16	701	60	702
Fristående förskola ¹	11	217	18	198
Delsumma	27	918	78	900
Övrig barnomsorg	-	260	22	-
Totalt	27	1178	100 procent	900

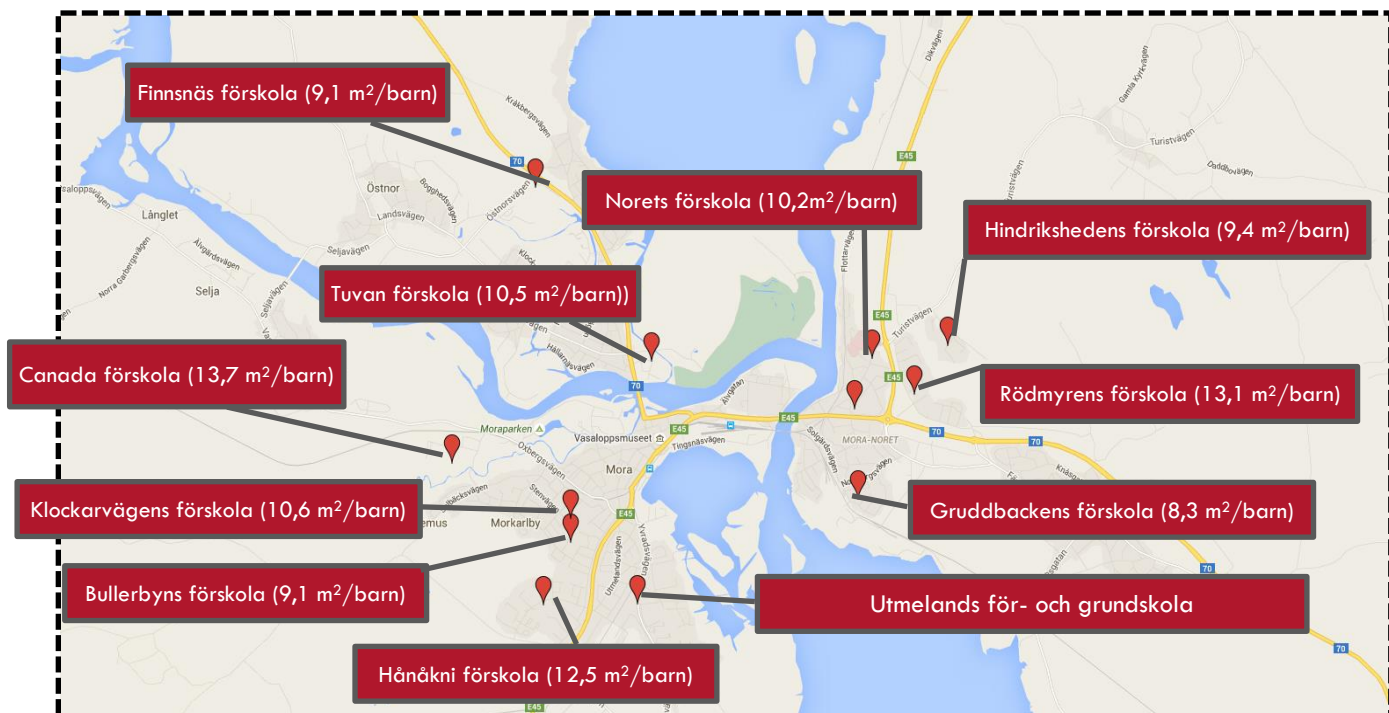
¹ Två av de fristående förskolorna, Bonäs och Östnors förskola, bedrivs i kommunens lokaler.

Förskolornas geografiska placering

Nedan redovisas samtliga förskolors geografiska placering, vilket påverkar vilka samverkansmöjligheter som finns mellan respektive objekt. Av såväl organisatoriska som pedagogiska skäl finns önskemål om att slå samman och bygga ut vissa av förskolorna. Det klargörs även vilken lokaleffektivitet förskolorna har (m²/barn), med undantag för de förskolor som är integrerade på grundskolorna.

Figur 1. Översikt över de kommunala förskolornas lokalisering och lokaleffektivitet (m²/barn).

Förskola	Ägande	Avdelningar [st]	Area [m ²]	Elever [st]	Lokaleffektivitet [m ² /barn]	Kapacitet platser á 18 barn/avd. [st]	Lokaleffektivitet [m ² /plats]	Lokalkostnad [kr]	Lokalkostnad /m ² [kr/m ²]	Lokalkostnad /barn [kr/barn]	Lokalkostnad/plats [kr/plats]
Bullerbyn förskola	Egen	2	336	37	9,1	36	9,3	206 451	614	5 580	5 735
Noret förskola	Egen	4	733	72	10,2	72	10,2	611 365	834	8 491	8 491
Rödmyrens förskola	Egen	3	719	55	13,1	54	13,3	561 863	781	10 216	10 405
Tuvan förskola	Egen	2	400	38	10,5	36	11,1	1 009 844	2 525	26 575	28 051
Canada förskola	Egen	3	754	55	13,7	54	14,0	1 374 133	1 822	24 984	25 447
Våmhus förskola	Egen	1	187	18	10,4	18	10,4	134 748	721	7 486	7 486
Hindrikshedens förskola	Egen	2	339	36	9,4	36	9,4	342 886	1 011	9 525	9 525
Klockarvägens förskola	Egen	2	360	34	10,6	36	10,0	303 493	843	8 926	8 430
Finnsnäs förskola	Egen	2	337	37	9,1	36	9,4	306 731	910	8 290	8 520
Hånåknå Förskola	Inhyrd	3	638	51	12,5	54	11,8	808 536	1 267	15 854	14 973
Sollerö Förskola	Inhyrd	3	591	50	11,8	54	10,9	1 387 776	2 348	27 756	25 700
Gruddbacken Förskola	Inhyrd	2	298	33	8,3	36	8,3	331 020	1 111	10 031	9 195
Nusnäs förskola ¹	Tillhör skolan	1	-	22	-	18	-	-	-	-	-
Utmelands förskola ¹	Tillhör skolan	6	-	108	-	108	-	-	-	-	-
Venjans förskola ¹	Tillhör skolan	1	-	15	-	18	-	-	-	-	-
Vika förskola ¹	Tillhör skolan	1	-	17	-	18	-	-	-	-	-
Delsumma/snitt		38	5 692	678	10,7	684	10,7	7 378 846	1 232	13 643	13 496
Extern drift, friskola											
Bonäs förskola	Mora kommun		400								
Östnors förskola	Mora kommun		190								
Delsumma externt uthyrda			590								
Totalt samtliga objekt			6 282					7 378 846			

Tabell 3. översikt samtliga kommunala förskolor (¹ Förskolor integrerade i grundskolornas lokaler.)

År 2022 uppgick kommunens bestånd av ägda (m² BRA) och inhyrda (m² LOA) förskolelokaler till 5 692 m², exklusive de fyra förskolor som är integrerade på grundskolorna. Därutöver äger kommunen även lokalerna för två förskolor som bedrivs i privat regi, Bonäs och Östnors förskola, som tillsammans hyr ytor om 590 m².

Lokalkostnaden uppgår 2023 till cirka 7,4 mkr. Där ingår kostnader för de av kommunen ägda lokalerna samt hyreskostnaden för de externt inhyrda lokalerna. Lokalkostnaderna för de förskolor som är integrerade på grundskolan ingår inte i lokalkostnaderna nedan utan kostnaderna presenteras i avsnittet för grundskolan. Tabell 3 utgör den övergripande sammanställningen över samtliga förskolor, barn, platser, areor och kostnader för 2023.

Lokalbestånd och nyttjande

I följande avsnitt redovisas Mora kommuns förskoleverksamhet med bland annat lokalanvändning, ändamålsenlighet, kapacitet och lokalkostnader.

Verksamheten idag

Riktvärdet gällande antalet barn per avdelning ser ut som följande i Mora:

Syskongrupp 18 barn/avdelning

Storbarnsavdelning 21 barn/avdelning

Småbarnsavdelning 15 barn/avdelning

Detta resulterar i ett snitt på 18 barn/avdelning.

Bullerbyns förskola

Bullerbyns förskola ligger nära Morkarbyhöjdens skola och drivs i kommunens egna lokaler. På förskolan finns 37 inskrivna barn fördelade på två avdelningar vilket motsvarar 18,5 barn/avdelning. Med en bruksarea på 336 m² så uppnår förskolan en lokaleffektivitet på 9,1 m²/barn. Sett till kapaciteten utifrån riktvärdet 18 barn per avdelning så har de ett överintag med ett barn. Lokalen är traditionellt utformad med två entréer och kapprum.

Förskolan har 6,0 tjänster där 4,0 är förskollärare och 2,0 är barnskötare. Av organisatoriska och pedagogiska skäl finns önskemål kring att utöka verksamheten till fyra, eller fler, avdelningar. Det finns även förslag om att slå ihop Bullerbyns förskola med någon av de närliggande verksamheterna. Verksamheten upplever att ett rum för gemensamma aktiviteter mellan avdelningarna saknas.

Norets förskola

Norets förskola är Moras näst äldsta förskola och drivs i kommunens egna lokaler. Förskolan har 72 inskrivna barn fördelade på fyra avdelningar, motsvarande 18 barn per avdelning. Med en bruksarea på 733 m² så uppnår förskolan en lokaleffektivitet på 10,2 m²/barn. Sett till kapaciteten utifrån riktvärdet 18 barn per avdelning så har de ett överintag med tre barn. Lokalen är traditionellt utformad med fyra entréer och kapprum.

Förskolan har 12,0 tjänster, där 8,0 är förskollärare och 4,0 är barnskötare.

Förskolans lokaler har enligt verksamheten låg standard, och är bristfälligt underhållen. Under 2019 har förskolan fått förbättrad akustik och en av avdelningarna har även fått renoverade ytskikt. Verksamheten upplever att det saknas ett rum för gemensamma aktiviteter mellan avdelningarna.

Under 2023 kommer förskolan att gå från syskonavdelningar till stor-/småbarnsavdelningar avdelningar.

Rödmyrens förskola

Rödmyrens förskola drivs i kommunens egna lokaler och har tre avdelningar med 55 barn, motsvarande ca 18,5 barn/avdelning. Förskolan har en bruksarea på 719 m² vilket ger en lokaleffektivitet på ca 13,3 m²/barn, vilket är en bit över riktvärdet om 10 m²/barn. Sett till maxkapaciteten utifrån riktvärdet 18 barn per avdelning så har de trots den låga lokaleffektiviteten ett överintag med tre barn. Förskolan är traditionellt utformad med tre entréer och kapprum. Förskolan har även ett större centralt rum som kan nyttjas vid gemensamma aktiviteter. Förskolan har 9,0 tjänst, varav 6,0 förskollärare och 3,0 barnskötare.

Tuvans förskola

Tuvans förskola rivs under 2022. Under byggnationen av en ny förskola med 6 avdelningar flyttar Tuvans verksamhet till tillfälliga moduler.

Tuvan har 38 inskrivna barn fördelade på två avdelningar, vilket motsvarar 19 barn per avdelning. Förskolan har en bruksarea på 400 m² och en lokaleffektivitet på 9,5 m²/barn. Sett till kapaciteten utifrån riktvärdet 18 barn per avdelning så har de ett överintag med två barn.

Byggnation av en ny förskola med 6 avdelningar pågår på Tuvans förskolegård. Förutom Tuvans två avdelningar ska Finnsnäs FSK och den tillfälliga avdelningen på Utmeland flytta in under hösten 2023. Därutöver kommer de kommunala dagbarnvårdarna att en ggr/v använda Tuvan som samlingslokal. Den nya förskolan kommer bemannas med 12,0 tjänst varav 12,0 förskollärare och 6,0 barnskötare.

Canada förskola

Canada förskola är Mora kommuns nyaste förskola, från 2010, och är utformad med en gemensam entré, ett gemensamt kök och ett centralt torg. Förskolan har 55 inskrivna barn fördelade på tre avdelningar vilket motsvarar ca 18 barn per avdelning och ett överintag med ett barn. Lokalerna omfattar en bruksarea på 754 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 14,0 m²/barn, en ganska låg lokaleffektivitet m.h.t. förskolans låga ålder. Kostnaden per elev på Canada förskola är den dyraste förskolan, både sett till kostnad/elev och som helhet, detta då lokalkostnaderna är väldigt höga i relation till övriga förskolor.

Förskolan har 9,0 tjänst, varav 6,0 förskollärare och 3,0 barnskötare.

Våmhus förskola

Våmhus förskola är en nybyggd förskola som bedrivs i en kommunalt ägd villa och har en avdelning med 19 inskrivna barn, vilket är ett överintag med en elev sett till riktvärdet om 18 barn/avdelning. Förskolan har en bruksarea på 224 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 11,8 m²/barn. Kapaciteten begränsas främst av den pedagogiska ytan till 18 platser. Förskolans maxkapacitet nås därmed med en avdelning. Förskolan är delvis integrerad med skolans lokaler vilket främjar samverkan och lokalnyttjande, samt har vissa organisatoriska fördelar.

Våmhus förskola finns i nyrenoverade och anpassade lokaler i Våmhus skolas idrottsbyggnad. Förskolan har endast en avdelning med kapacitet på 18 barn.

Den har 18 inskrivna barn. Förskolan har en bruksarea på 187 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 10,4 m²/barn. Förskolan är delvis integrerad med skolans lokaler vilket främjar samverkan och lokalnyttjande, samt har vissa organisatoriska fördelar.

Mat och disk transporteras på rullvagn mellan skolkök och förskola

På förskolan finns 3,0 tjänst, varav 2,0 förskollärare och 1,0 barnskötare.

Hindrikshedens förskola

Hindrikshedens förskola omfattar två avdelningar med 36 inskrivna barn, motsvarande 18 barn per avdelning. Förskolan har en bruksarea på 339 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 9,4 m²/barn. Sett till kapaciteten utifrån riktvärdet 18 barn per avdelning så har de ett överintag med en elev. Förskolan är traditionellt utformad med två entréer och kapprum. Ett rum för gemensamma aktiviteter saknas. På skolan finns det 6,0 tjänst, varav 4,0 förskollärare och 2,0 barnskötare.

I enlighet med intentionerna i förskoleplanen finns det förslag om att slå ihop förskolan med några av de närliggande verksamheterna. Dessa förskolor skulle då lokaliseras Noretskolans lokaler. Anpassningar och inflytt sker som en del i strandenprojektet.

Klockarvägens förskola

Klockarvägens har två avdelningar med 34 inskrivna barn, motsvarande 17 barn per avdelning. Förskolan har en bruksarea på 360 m² vilket resulterar i en lokaleffektivitet på 10,0 m²/barn. Sett till kapaciteten utifrån riktvärdet 18 barn per avdelning så har de ett överintag med två barn. Förskolan är traditionellt utformad med två entréer och kapprum. Ett rum för gemensamma aktiviteter saknas. På skolan finns 6,0 tjänst, varav 4,0 förskollärare och 2,0 barnskötare.

I enlighet med intentionerna i förskoleplanen finns det förslag om att slå ihop förskolan med några av de närliggande verksamheterna. Ett lokaliseringsförslag är i direkt anslutning till fsk Canada.

Finnsnäs förskola

Finnsnäs förskola har 37 inskrivna barn fördelade på två avdelningar vilket ger 18,5 barn/avdelning, helt i enlighet med riktvärdet. Lokalen omfattar en bruksarea på 337 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 9,4 m²/barn. Förskolan är traditionellt utformad med två entréer och kapprum. Ett rum för gemensamma aktiviteter saknas. På förskolan finns 6,0 tjänst varav 4,0 förskollärare och 2,0 barnskötare.

Under HT 23 kommer Finnsnäs att flytta till nya förskolan på Tuvanområdet.

Hånåkni förskola

Hånåkni förskola är inhyrd av Morastrand. Förskolan har tre avdelningar och 51 inskrivna barn vilket motsvarar ca 17 barn per avdelning, med ett överintag på ett barn sett till kapaciteten. Förskolans lokaler är inhyrda från Morastrand och omfattar en lokalarea på 638 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 11,8 m² LOA/barn. Förskolan är traditionellt utformad med tre entréer och kapprum. Förskolan har ett större centralt rum som kan användas vid gemensamma aktiviteter.

I en av avdelningarna bedrivs FOG:s och OB-verksamhet. På förskolan finns 9,0 tjänst, varav 6,0 förskollärare och 3,0 barnskötare.

Solleröns förskola

Solleröns förskola är inhyrd från Morastrand och har tre avdelningar med 50 inskrivna barn vilket motsvarar ca 17 barn per avdelning, ett överintag med två barn sett till kapaciteten. Totalt nyttjar förskolan 591 m² LOA vilket ger en lokaleffektivitet på 10,9 m² LOA/barn. På grund av ett lågt barnantal hålls just nu en av avdelningarna stängd. Förskolan är en av de modernaste i beståndet och har bland annat en gemensam entré, ett gemensamt kök och ett centralt torg för gemensamma aktiviteter. Solleröns förskola har även en av de den högsta kostnaden per elev, vilket är ett resultat av de höga lokalkostnaderna.

På förskolan har man normalt 9,0 tjänst, varav 6,0 förskollärare och 3,0 barnskötare. Till följd av den stängda avdelningen är fördelningen i dagsläget dock 4,0 förskollärare och 2,0 barnskötare.

Grudbackens förskola

Grudbackens förskola är inhyrd av Morastrand och har två avdelningar med 33 inskrivna barn, vilket motsvarar 16,5 barn per avdelning, helt i enlighet med riktvärdet. Lokalerna omfattar 298 m² LOA, motsvarande en lokaleffektivitet på 8,3 m² LOA/barn, vilket är en något låg siffra med hänsyn till riktvärdet 10 m²/barn. Förskolan är traditionellt utformad med två entréer och kapprum.

FOG:s bedömning är att lokalen inte är väl anpassad till modern förskoleverksamhet. Utemiljön anses alldeles för liten och lokalerna för trånga och svåröverskådliga. Verksamheten saknar även så kallade balkongskydd för utesovande barn.

Förskolan har 6,0 tjänst varav 4,0 förskollärare och 2,0 barnskötare.

I enlighet med intentionerna i förskoleplanen finns det förslag om att slå ihop förskolan med några av de närliggande verksamheterna. Dessa förskolor skulle då lokaliserar Noretskolans lokaler. Anpassningar och inflytt sker som en del i strandenprojektet.

Nusnäs förskola

Nusnäs förskola ligger i Nusnässkolans lokaler och har en avdelning med 22 inskrivna barn, vilket ger en något större grupp än kommunens riktlinje om 18 barn/avdelning, dock har det angivits en kapacitet på 24 barn vilket gör att de är något underinskrivna. Eftersom förskolan är integrerad med grundskolan kan inte lokaleffektiviteten för förskolan redovisas.

Förskolan har 4,0 tjänst med 2,0 förskollärare och 2,0 barnskötare.

Utmelands förskola

Utmelands förskola är Moras största förskola med sex avdelningar, där två avdelningar är lokaliserade i en del av skolhuset och fyra avdelningar i en annan del. Totalt är 108 barn inskrivna på förskolan, motsvarande 18 barn per avdelning. Förskolan anges ha en maxkapacitet på 108 barn. Eftersom förskolan är integrerad med grundskolan kan inte lokaleffektiviteten för förskolan redovisas. Gemensamhetsytorna är väl tilltagna och används flitigt av samtliga avdelningar. Den stora förskolan anses av verksamheten gynna samverkan i olika former.

Lokalerna renoverades 2011 och är välfungerande för verksamheten. Förskolan har 18,0 tjänst, med 12,0 förskolläraren och 6,0 barnskötare.

För att möta upp behovet av förskoleplatser har en tillfällig avdelning öppnats i Utmelandskolans lekhall (160,3 m²). För närvarande är 14 barn inskrivna. Under HT 23 kommer avdelningen att flyttas till Tuvanområdet nya förskola.

Vika förskola

Vika förskola ligger i Vika skolas lokaler och har en avdelning med 17 inskrivna barn, vilket lämnar fyra lediga platser på förskolan. Eftersom förskolan är integrerad med grundskolan kan inte lokaleffektiviteten för förskolan redovisas.

Förskolan har 3,0 tjänst varav 2,0 förskollärare och 1,0 barnskötare.

Venjans förskola

Venjans förskola är en liten enhet som ligger i Venjans skolas lokaler med en avdelning och 15 inskrivna barn, vilket lämnar fyra lediga platser på förskolan. Eftersom förskolan är integrerad med grundskolan kan inte lokaleffektiviteten för förskolan redovisas.

På förskolan finns 3,0 tjänst, varav 2,0 förskollärare och 1,0 barnskötare.

Teknisk status rörande förskolor

Fastighet	Storköks- utrustning	Kommentar	ven t	va	värm e	el	mark/ut e	gol v	övr ytskikt	fasa d	tak	fönst er	(>100k eller 1= rött?)	Uppskatta d kostnad
BULLERBYN FÖRSKOLA	4		4	4	4	4	3	2	2	3	3	3	Behov av mattbyte samt inreyskikt	
BONÄS FÖRSKOLA	3		4	4	4	4	3	1	2	3	3	3	Mattbyte i köket (2024)	200 000 kr
NORET 1 FÖRSKOLA	3		2	3	3	3	4	2	2	2	2	2		
RÖDMYRENS FÖRSKOLA	3		4	4	3	4	3	3	3	2	2	3		
CANADA FÖRSKOLA	3		4	4	4	4	2	4	4	4	4	4		
VÅMHUS FÖRSKOLA	Delar kök med skolan		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
HINDRIKSHEDEN FÖRSKOLA	3		3	3	3	3	3	3	3	2	2	3		
SPANSKBACKENS FÖRSKOLA	3		3	3	3	3	3	4	3	3	2	3		
ÖSTNORS FÖRSKOLA	3		3	3	3	4	3	3	3	3	2	3		
NUSNÄS FÖRSKOLA/SKOLA	5	Ny diskmaskin/100 000 kr	2	3	2	4	4	3	3	2	1	3	Takrengörning (2024)	100 000 kr

Hånåkni förskola, Sollerö förskola, Grudbackens förskola samt Tomtebo förskola drivs i inhyrda fastigheter. Finnsnäs förskola läggs ner 2023. Tuvans förskola ej bedömd p.g.a. nybyggnation 2023. Antalet förskolor i egna fastigheter är 11 st, inhyrda är 4 st. 4 st har sin verksamhet i en F-6 skola.

1	Åtgärder planeras inom 1-2 år
2	Fungerande men inte mer. Åtgärder planeras inom 5 år.
3	Mindre brister men fullt fungerande. Med i 10 års-plan
4	Bra och utan brister.
5	Mycket bra, nära nyskick

[ange datum]

Fastighet (Morastrand)	vent	va	värme	el	mark/ute	golv	övr ytskikt	fasad	tak	fönster	(>100k eller 1= rött?)	Uppskattad kostnad
SOLLERÖ FSK	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4		
GRUDDBACKENS FSK	3	3	2	3	2	3	3	5	4	4		
HÅNÅKNI FÖRSKOLA	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2		

Ändamålsenlighet

I denna lokalbehovsplan har en enklare ändamålsenlighetsutredning gjorts. Hur väl lokalerna uppfyller verksamhetens syfte, inneklimat, och tillgänglighet. En högre siffra i resultatet indikerar att verksamheten har god ändamålsenlighet. Ju lägre siffra desto större och allvarligare brister återfinns. Nedan redogörs förutsättningarna för undersökningen, och resultatet för samtliga undersökta objekt. Syftet med undersökningen är att redogöra för hur ändamålsenliga lokalerna är för verksamheten.

Uppfyller myndighetskrav

Här har förvaltaren bedömt om de myndighetskrav som ställs på lokalen är uppfyllda.

Uppfyller ändamålsenligheten ur verksamhetssynpunkt

Hur väl lokalerna uppfyller verksamhetens krav och syfte.

Inomhusklimat

Lokalernas inomhusklimat (inkl. ljus och ljud). Är ventilationen tillräckligt god? Är temperaturen god? Behöver verksamheten kunna justera temperatur eller forcera ventilation, går det? Är det rätt belysning? Är väggarna ljudisolerade efter behov?

Tillgänglighet

Lokalernas tillgänglighet för medarbetare och besökare. Finns det bra entréer? Är dörrbredderna rätt? Finns det RWC?

Varje parameter har bedömts enligt en graderingsskala med fyra steg där 1 är lägst och 3 är högst:

Bedömningskriterier	Synonym						Poäng
Ändamålsenlig	God	Effektiv	Godkänd	Sund/Hållbar	Ja	Stark	3
Delvis ändamålsenlig	Brister	Möjligt	Reducerad	Påverkar	Tveksamt	Svag	2
Ej ändamålsenlig	Uppnår inte	Fel	Ej godkänt	Osund	Nej	Obefintlig	1
Ej aktuellt för objektet/verksamheten	Ej bedömningsbar	Ingår inte					0

Tabell 4. Lokalernas ändamålsenlighet

Förskola	Uppfyller myndighetskrav	Uppfyller ändamålsenligheten ur verksamhetssynpunkt	Inneklimat, ljus-, ljud och luftmiljö	Kommentar	Tillgänglighet funktionshindrade	Kommentar
Bullerbyns förskola	3	2	3	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	2	Trångt för rörelsehindrade
Canada förskola	3	3	3		3	
Finnsnäs förskola	3	2	2	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	2	Ej anpassat skötrum
Grudbackens förskola	3	2	2	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter. Problem med lukt, värme och vent.	2	Trångt för rörelsehindrade
Hindrikhedens förskola	3	2	3	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	3	
Hånåkni förskola	3	3	3		3	
Klockarvägens förskola	3	2	3	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	3	
Norets förskola	3	3	2	Slitna ytskikt	3	
Nusnäs förskola	3	2	3	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	3	
Rödmyrens förskola	3	3	3		3	
Sollerö förskola	3	3	3		3	
Bonäs förskola	3					
Tuvans förskola						
Utmelands förskola	3	3	2	Delar av förskolan har problem med instrålning	3	
Venjans förskola	3	2	3	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	2	Trångt för rörelsehindrade
Vika förskola	3	2	3	Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	3	
Våmhus förskola	3			Liten fsk orsakar organisatoriska svårigheter	3	

Generellt upplever verksamheterna att lokalerna är delvis ändamålsenliga. Gruddbackens upplever att lokalerna har väsentliga eller större fel och brister. Samtliga en och två avdelningsförskolor är för små för att bedriva ekonomisk och effektiv organisation.

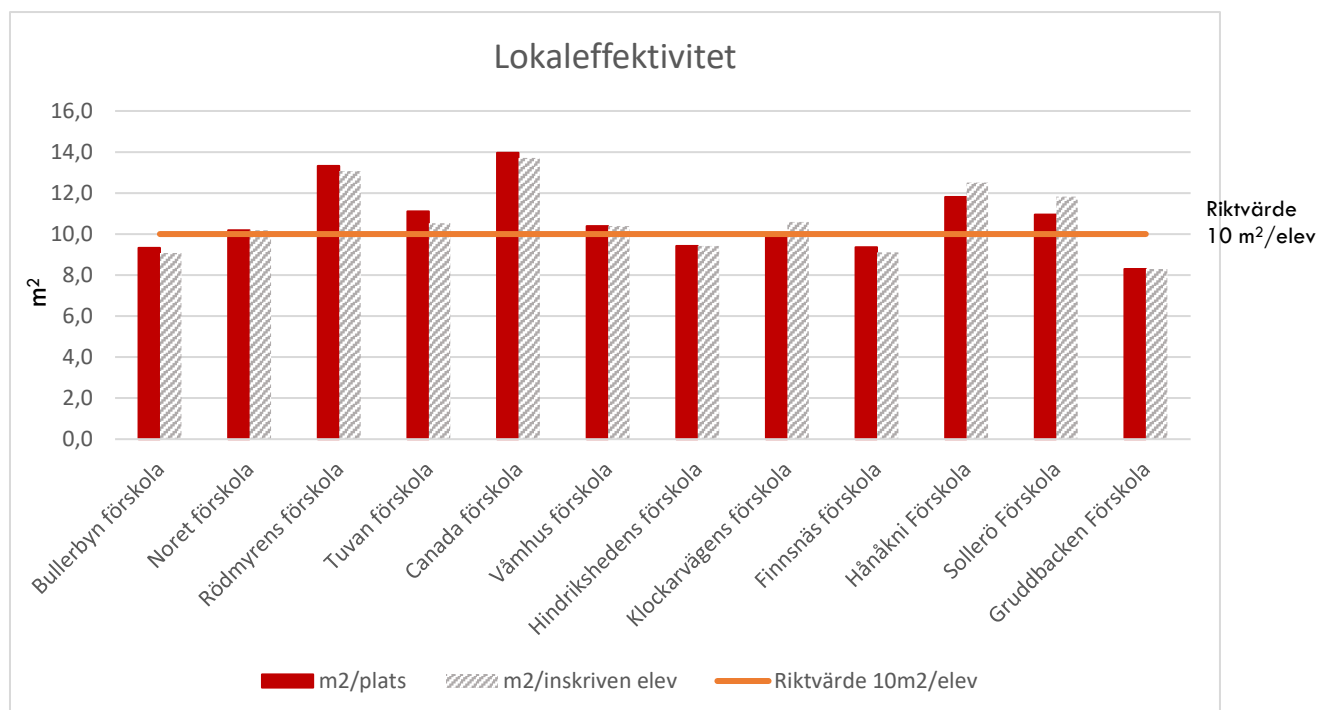
Lokalbeståndets nyttjande

Nedan redovisas hur lokalernas nyttjande (lokaleffektivitet) ser ut sett till Mora kommuns riktvärde om 18 barn per avdelning samt efter det generella riktvärdet 10 m²/barn.

2018 uppgick lokaleffektiviteten för kommunens förskolor till i genomsnitt 10,9 m²/barn och 10,7 m²/plats, exklusive de förskolor som är integrerade på grundskolorna. Beräkningarna för m²/plats har gjorts baserat på antalet avdelningar och kommunens riktvärde om 18 barn/avdelning.

Lokaleffektiviteten varierade mellan 14,0 m²/plats för Canada förskola och 8,3 m²/plats för Gruddbackens förskola. Generellt ligger flertalet av förskolorna i nivå med riktvärdet 10 m²/barn vilket innebär att lokalerna är förhållandevis yteffektiva. I stapeldiagrammet nedan visas samtliga förskolors lokaleffektivitet både per tillgänglig plats och per inskrivet barn VT23 mot riktvärdet 10 m²/barn. Då en majoritet av förskolorna har fler än 18 barn inskrivna per avdelning går det att se att m²/barn är något lägre än m²/plats.

Figur 2. Lokaleffektiviteten för de kommunala förskolornas per barn och per beräknad plats.

På de förskolor som inte är integrerade med grundskolor går det totalt 516 barn. Detta är, sett till riktvärdet om 18 barn/avdelning överskott på kapacitet på 6 platser. Riktvärdet för en god lokaleffektivitet (10 m²/barn) och antalet inskrivna barn gör det dock möjligt att beräkna ett teoretiskt lokalöverskott. I Tabell 5 nedan redovisas det faktiska lokalbeståndet jämfört mot det teoretiska lokalbehovet vid mer yteffektiva lokaler.

Tabell 5. Lokalöverskott

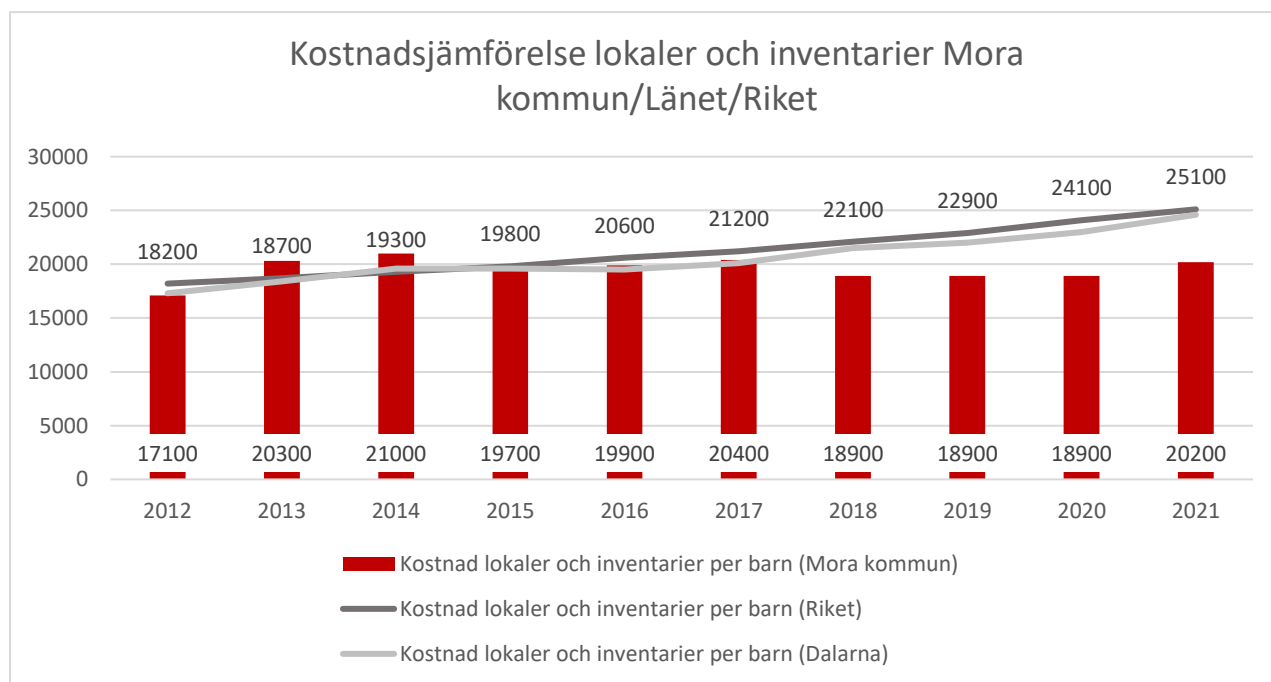
Förskola	Antal inskrivna barn [st]	Area [m ²]	Teoretiskt lokalbehov [m ²]
Bullerbyn förskola	37	336	370
Noret förskola	72	733	720
Rödmyrens förskola	55	719	550
Tuvan förskola	38	400	380
Canada förskola	55	754	550
Våmhus förskola	18	187	180
Hindrikskedens förskola	36	339	360
Klockarvägens förskola	34	360	340
Finnsnäs förskola	37	337	370
Hånåkni Förskola	51	638	510
Sollerö Förskola	50	591	500
Gruddbacken Förskola	33	298	330
Summa	516	5 692	5 160

Det går att se att det finns ett teoretiskt lokalöverskott om 532 m². Detta jämfört med 2018 då överskottet beräknades vara 279 m². Bullerbyn och Finnsnäs som bägge har en lokaleffektivitet under riktvärdet 10 m²/barn har dock ett lokalunderskott, d.v.s. fler inskrivna barn i sina grupper. Vid beräkning av det teoretiska lokalbehovet behöver hänsyn tas till att lokalbeståndet består av såväl nya som gamla lokaler och att lokalernas verkliga utformning har en stor påverkan på vilken lokaleffektivitet som är möjlig att uppnå. Äldre lokaler har till exempel större ytor till kapprum och korridorer vilket inte kan brukas för verksamhet.

Jämförelse med länet och riket

Kostnaderna för förskolorna har för jämförelsebarhet delats upp efter både lokalkostnad per elev och per plats. Lokalbehovsplanen för 2018 visade på att riksgenomsnittet för lokalkostnader, inklusive inventarier, då uppgick 21 200 kr/barn. Enligt Skolverket uppgick Mora kommuns lokalkostnader samma år, inklusive inventarier, till 20 400 kr/barn. Diagrammet nedan, hämtat från Skolverket, visar kostnadsutvecklingen åren 2012-2021 för läns- och riksgenomsnittet jämfört med Mora kommun. Riksgenomsnittet låg 2012 på 18 200 kr per barn och 25 100 kr per barn 2021.

Tabell 6. Kostnadsjämförelse lokaler och inventarier

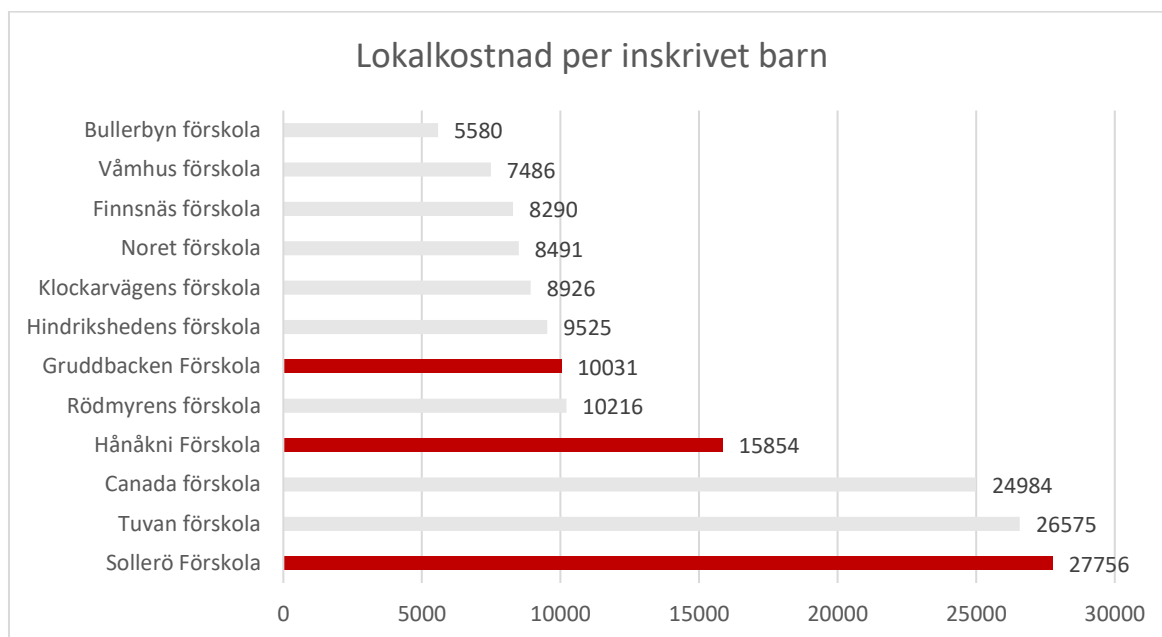

Lokalkostnad per elev och plats

De lokalkostnader som anges i övriga tabeller och diagram för Mora Kommun i denna rapport omfattar endast lokalkostnader exklusive inventarier. Ytterligare analyser av de bakomliggande orsakerna till lokalkostnaderna har inte gjorts i denna lokalrevision.

Högst lokalkostnad per barn i etablerade förskolor har Sollerö förskola med 27 756 kr/barn och lägst har Bullerbyns förskola med 5 580 kr/barn (Figur 3). Tuvans nya förskola invigs preliminärt hösten 2023 och lokalkostnaderna får ses som preliminära i denna plan avser endast kapitalkostnader på markinvesteringar, samt beräknad internhyra för de nya modulerna, inkl. driftkostnad och extern modulhyreskostnad, och är beräknad på två avdelningar.

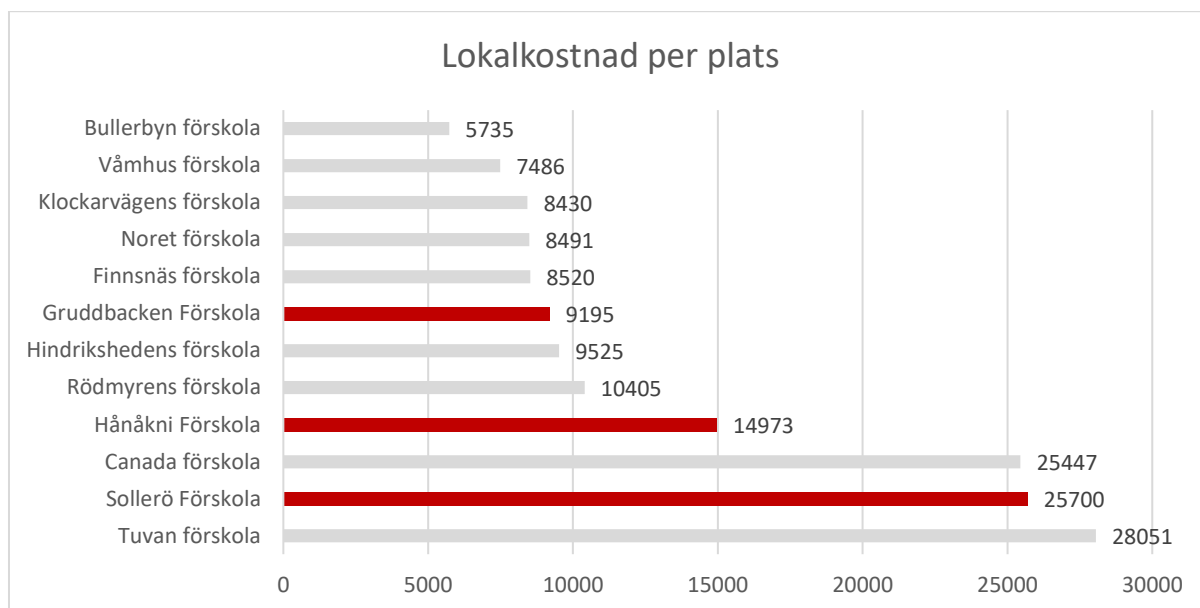
Figur 3. Lokalkostnad per inskrivet barn, 2023

Det går att utläsa att både Sollerö och Canada förskola ligger i närhet av rikssnittet (2021, 25 100 kr/barn) trots att inventarier ej är medräknade i detta diagram och utredning. De rödmarkerade objekten är de lokaler som kommunen hyr in från Morastrand, och det blir tydligt att dessa samt Canada förskola har de högsta lokalkostnaderna per inskrivet barn.

I tabellen nedan presenteras lokalkostnaderna per plats baserat på förskolornas maxkapacitet, 18 barn per avdelning. Fördelningen är den samma som ovan fast med något högre kostnader då några förskolor har ett överintag av barn i dagsläget. Fortsatt är att de externt ägda förskolorna och den nybyggda Canada förskola som sticker ut ur mängden.

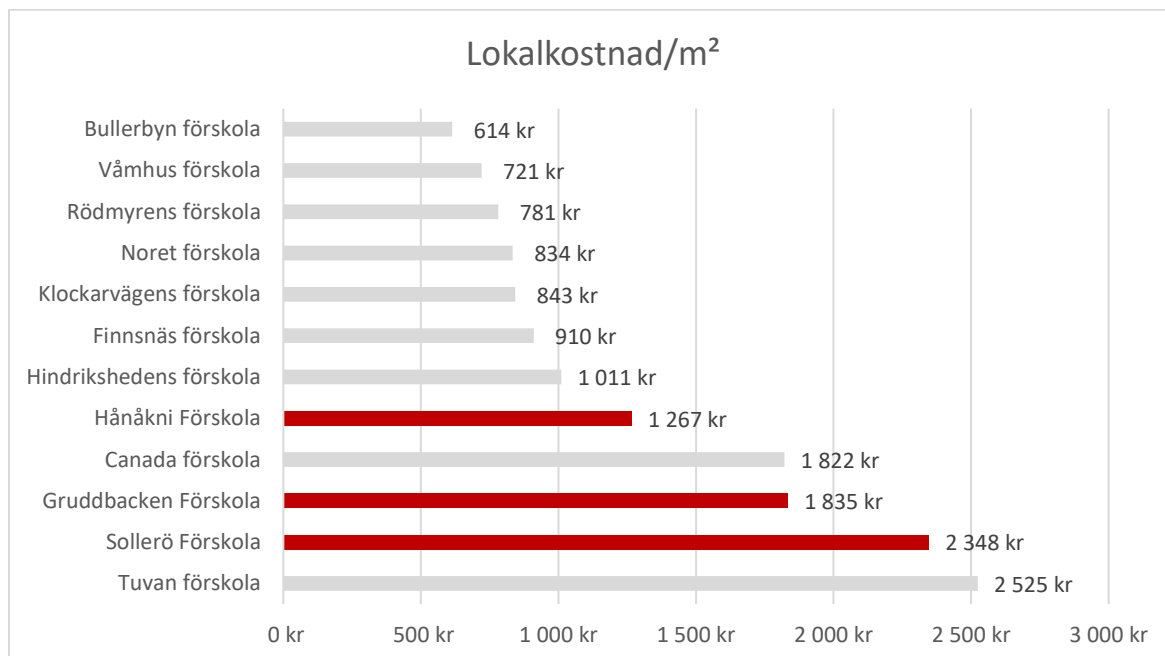
Figur 4. Lokalkostnad per plats baserat på verksamhetskapacitet, 2023

Lokalkostnad per kvadratmeter

Sollerö förskola har fortsatt beståndets högsta lokalkostnader för etablerade verksamheter per m², 2 348 kr/m². Canada förskola och de inhyrda lokalerna har högre kostnader än det övriga beståndet. Totalt uppgår de fem förskolornas kostnader till ca 63 procent av de totala kostnaderna för förskolbeståndet. Kostnadsutvecklingen rörande interhyror totalt sedan föregående arbetet är +7,2 %. Kostnadsökningen för de tre inhyrda lokalerna har under samma tid haft en kostnadsökning på 5,4% - 9,4%.

Figur 5. Lokalkostnad per kvadratmeter, 2023

Verksamhetens utveckling och lokalbalans

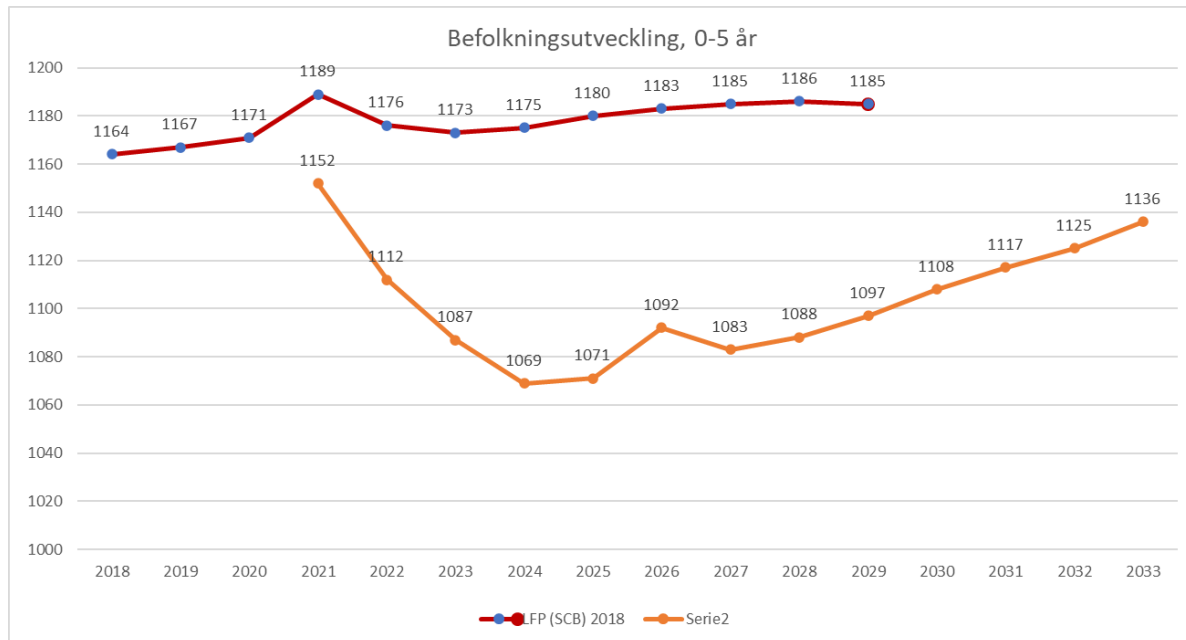
I detta avsnitt presenteras de prognoser som tagits fram för verksamhetens behovsutveckling under den undersökta perioden. Den främsta påverkande faktorn för lokalbehov är befolkningsutvecklingen och efterfrågan på en förskoleplats i kommunen. Avsnitten kommer även att presentera det framtida lokalbehovet och jämföras med beståndet för att visa på om det finns ett underskott eller överskott av platser idag och framåt.

Befolkningsutveckling

I den föregående lokalbehovsplanen från 2019 bedömdes befolkningsutvecklingen för barn i förskoleåldrar nå sin topp år 2021 då det förutsågs finnas 1 189 barn som kunde behöva en förskoleplats.

Vid framtagande av denna plan under 2022-2023 har SCB´s reviderat sin bedömning enligt figur 6. SCB bedömer att födelsetalen för Mora kommun kommer att sjunka de närmaste åren, för att under 2025 börja stiga.

Figur 6. Befolkningsutveckling barn i Förskoleåldern, Mora kommun

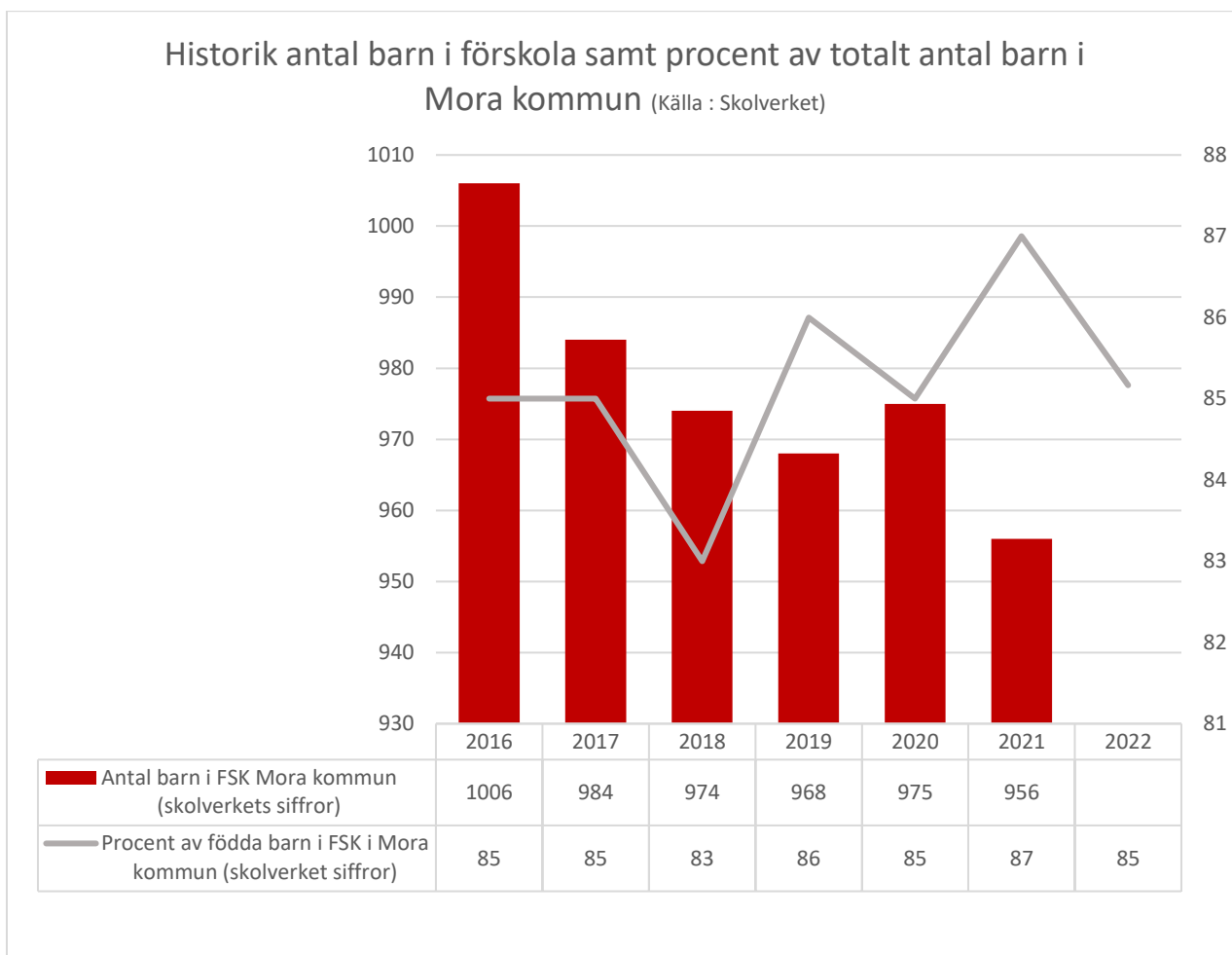
Lokalbalans

Då antalet inskrivna barn varierar stort från höst till vårtermin behöver kommunen ta höjd för det högsta förväntade antalet barn under året. Antalet inskrivna barn är som störst efter årsskiftet, och som lägst i början av höstterminen. Nedan presenteras vilka beräkningsfaktorer som använts, samt en prognos över tillgång och efterfrågan rörande kommunens förskoleplatser.

Beräkningsfaktorer

Den senaste 5-årsperioden har både antalet barn och procentuell andel barn födda under året som gått i förskola utvecklats enligt figur 7. Det procentuella behovet är förhållandevist stabilt, och pendlade i perioden 2016-2022 mellan 83%-87% på årsbasis. Som jämförelse har länet i helhet 83% och i riket 86% av barnen i någon form av förskola. Mora kommun kan därmed anses följa läns- och riksgenomsnittet.

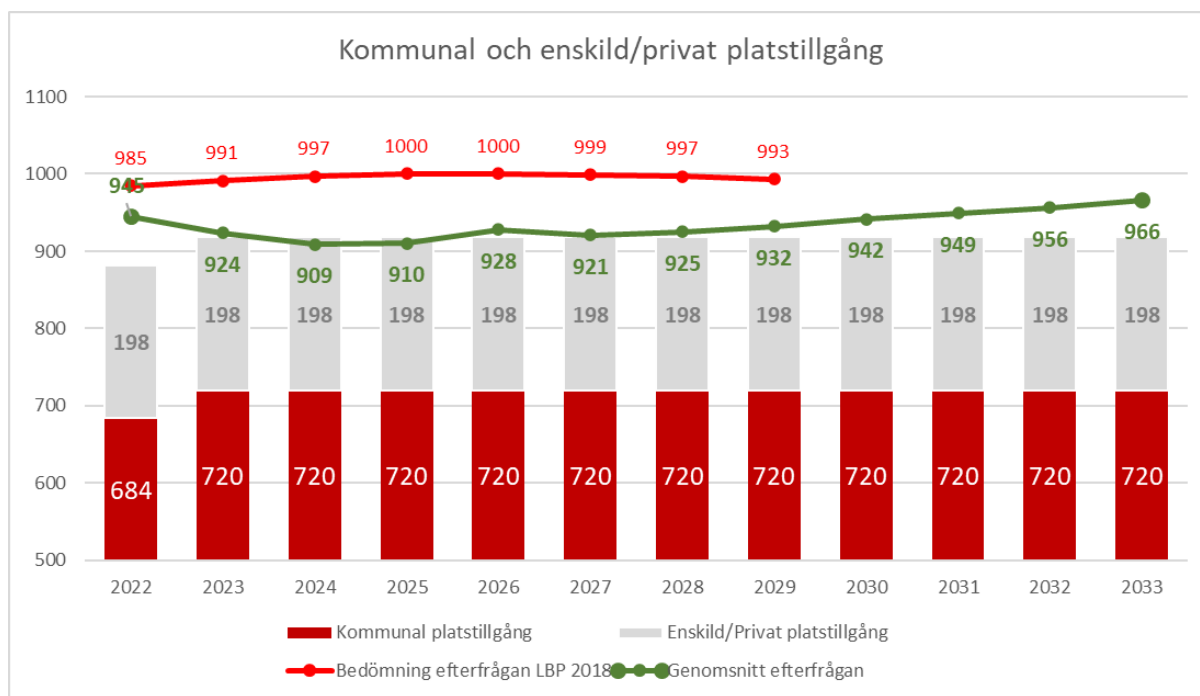
Figur 7. Historik över antalet barn i Mora kommuns förskolor

Med detta som grund kan behovet estimeras, d.v.s. hur många barn som kommer behöva en förskoleplats bedömas på kort och lång sikt. Den presenterade kapaciteten baseras på dagens riktvärde med 18 barn per avdelning, vilket innebär att nya bestämmelser kring gruppstorlekar skulle påverka denna siffra. Likt dagsläget beräknas fortsatt en del av barngruppen undervisas på annan ort eller i hemmet.

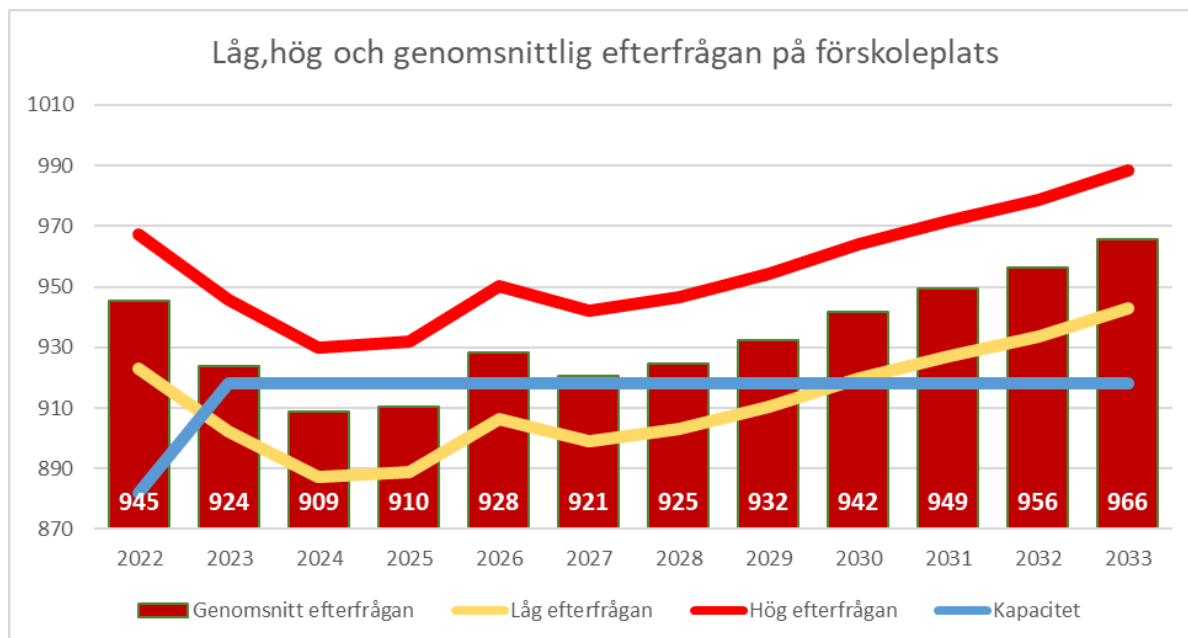
Mora kommun har totalt 918 förskoleplatser, med 720 platser inom kommunal regi och 198 platser i privat/egen regi. Figur 8 ger 2018 års siffror och den genomsnittliga efterfrågan sett i jämförelse med platstillgången.

Figur 8. Jämförelse 2018 och 2022

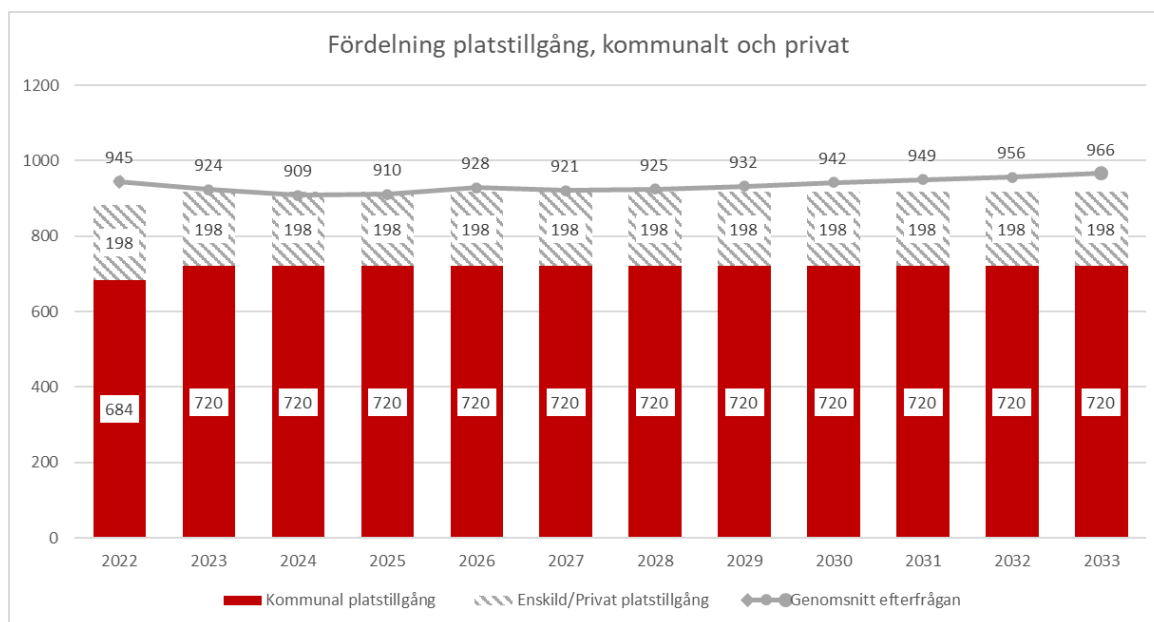
I figuren nedan har låg, genomsnittlig och hög historisk efterfrågan tillförts tabellen. SCB's siffror visar på en nedgång för den berörda åldersgruppen, och därmed en nedgång i efterfrågan på förskoleplatser de närmaste åren. Dock skulle en hög efterfrågan (87%) de närmaste 10 åren behovet ligga konstant över tillgången på platser. En låg efterfrågan (83%) hamnar under platstillgången på förskoleplatser redan under år 2024. Skillnaden, och därmed osäkerheten för verksamheten, mellan en hög och en låg efterfrågan under kommande 10-årsperiod varierar mellan 43 och 46 barn. Det skulle motsvara ungefär 2.5 avdelningar.

Figur 9. Efterfrågan på förskoleplats

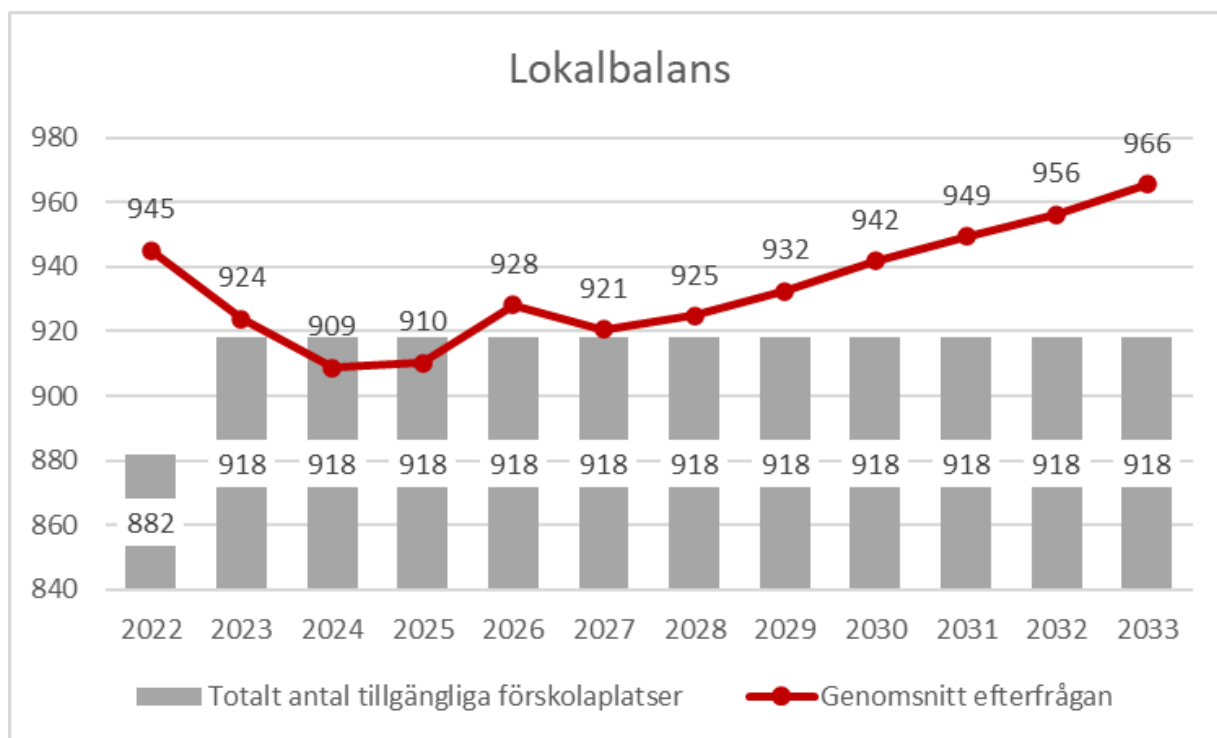
År 2023 öppnar sex nya avdelningar på Tuvan. Hösten 2023 flyttar Tuvans och Finnsnäs båda avdelningar samt Utmelands tillfälliga avdelning in. Detta gör att kommunens tillgängliga platser ökar från dagens 684 till 720. Det totala beståndet ökar då från 882 platser till 918. I figur 10 går det att urskilja hur stor del av tillgången på platser som är privat- och kommunal regi.

Figur 10. Fördelning platser, kommunalt och privat

I Figur 11 kan man urskilja att efterfrågan på förskoleplatser bedöms sjunka de närmaste åren. Från 2027 bedöms efterfrågan på platser börja öka. Planen från 2018 bedömde att 2025 skulle efterfrågan vara som högst med ett behov av 1000 förskoleplatser. SCB's senaste bedömning ger till grund att behovsspännet för förskoleplatser år 2025 bör ligga mellan 887 och 930 med ett genomsnitt på 909 barn som behöver en förskoleplats under året.

Figur 11, Lokalbalans efterfrågan och kapacitet

Förutsatt att platserna på de privata förskolorna är konstant så kommer det år 2026 vara ett underskott på 10 platser, och efterfrågan förväntas fortsatt öka efter 2030. Det tidigare bedömda underskottet på platser verkar kvarstå men inte alls i samma omfattning. Befolkningskurvens utveckling behöver fortsatt bevakas i kommande arbeten. I synnerhet om underskottet av platser ökar under 2027 skulle accelerera.

Analys

Generellt har förskolorna idag hög eller full beläggning och med det en tämligen god lokaleffektivitet utifrån kommunens riktvärde på 18 barn/avdelning. Möjligheten att utöka kapaciteten i befintliga lokaler med befintlig

verksamhet kan därför ses som begränsad. Som figur 11 visar kommer ett underskott på förskoleplatser att uppstå från 2027. Uppföljning och bevakning av prognosen utfall behövs.

Den nybyggda förskolan på Tuvanområdet förväntas tillgodose den närmaste årens uppskattade platsbehov. Problemet med att barngrupperna varierar stort i storlek från höst till vår kvarstår. Detta gör att man behöver ta höjd för en högre beläggningsgrad än vad som kommer råda större delen av året.

FOG ser stora vinster i verksamheten att i centralorten minimera antalet små förskolor (1-4 avd) och istället bygga större enheter med plats för sex och fler avdelningar (läs mer i Förskoleplanen).

- Utmelandsområdet är redan väl tillgodosett med 6 avdelningar på Utmelandsskolan.
- Morkarbyområdet har 10 avdelningar fördelat på fyra enheter med 2-3 avdelningar per förskola. Mycket önskvärt att tillskapa en förskola med 7-8 avdelningar samt behålla en förskola med 3 avdelningar
- Önaområdet blir väl tillgodosett i och med öppnandet av nya förskolan på Tuvan.
- Noretområdet har 11 avdelningar fördelat på fyra enheter med 2-4 avdelningar per förskola. Mycket önskvärt att tillskapa en förskola med 8 avdelningar samt behålla en förskola med 3 avdelningar.

Hänsyn måste tas till att lokalbeståndet består av såväl nya som gamla lokaler och att lokalernas verkliga utformning har en stor påverkan på vilken lokaleffektivitet som är möjlig att uppnå. Äldre lokaler har till exempel större ytor till kapprum och korridorer vilket inte kan brukas för verksamhet. Det teoretiska lokalöverskottet är därför bara en hänvisning till vart förbättringspotential skulle kunna finnas. De förskolor som uppvisar en sämre lokaleffektivitet bör alltså undersökas ytterligare för att klargöra vart problemet uppstår.

Förslag på åtgärder

FÖ 1 – Den framtida användningen av Canada förskola bör utredas då lokaleffektiviteten är låg samtidigt som kostnaderna per barn är hög. Det totala lokalöverskottet uppgår till 204 kvm beräknat utifrån en god lokaleffektivitet. Det bör därför utredas om det får plats med fler barn i förskolan framöver.

FÖ 2 - Efter kartläggning av FoG:s grundskolebestånd blir det tydligt att ett stort lokalöverskott finns, och möjligheten att samverka förskola och grundskola bör ses över. Genom att integrera förskolans lokaler med grundskolan finns det möjlighet att frigöra lokaler för annan verksamhet samt säga upp externt inhyrda lokaler.

FÖ A – I samband med Strandenprojektet och efterföljande anpassningar i Noretskolan är FOG angelägen om att tillskapa 8 förskoleavdelningar i Noretskolan. I enlighet med förskoleplanen föreslås Hindrikshedens fsk (2 avd), Grudbackens fsk (2 avd) och Norets fsk (4 avd) flyttas till Noretskolan. Rödmyrens fsk (3 avd) blir kvar i nuvarande form.

FÖ B – Nästa steg i utvecklingen av centralortens förskolor är att etablera en större förskola med 7-8 avdelningar på Morkarbyområdet och precis som på Noretområdet behålla en eller två av fyra förskolor i sin nuvarande form. Utvecklingen av Morkarbys etableringsområden blir vägledande gällande lokalisering och vilken/vilka av nuvarande enheter som kan behållas.

Grundskola

I följande kapitel kommer kommunens grundskolebestånd analyseras, där bland annat verksamhetsställen, lokaleffektivitet och lokalkostnader undersöks.

Verksamheten

Vid årsskiftet 2022/2023 fanns det totalt 13 grundskolor i Mora kommun. Av dessa är 12 kommunala och en av dem fristående, Selja Långlets friskola. Skolbeståndet består av två F-3 skola, sju stycken F-6 skolor, en F-9 skola med anpassad grundskola åk 1-9, en 7-9 skola samt en resursskola. Den fristående skolan har både förskola och F-6.

Enligt Statistiska Centralbyrån fanns det 2 491 barn i grundskoleålder i Mora kommun 2018, och totalt var 2 387 av dessa barn inskrivna i grundskolan. Nedan visas överskådligt fördelningen mellan de kommunala och den privata grundskolan i Mora 2018. De som inte återfinns i Moras grundskolor har antingen tagit sig till någon av gränskommunerna för skolgången eller kan av annan anledning inte gå i skolan.

Tabell 6. Fördelning grundskolans elever

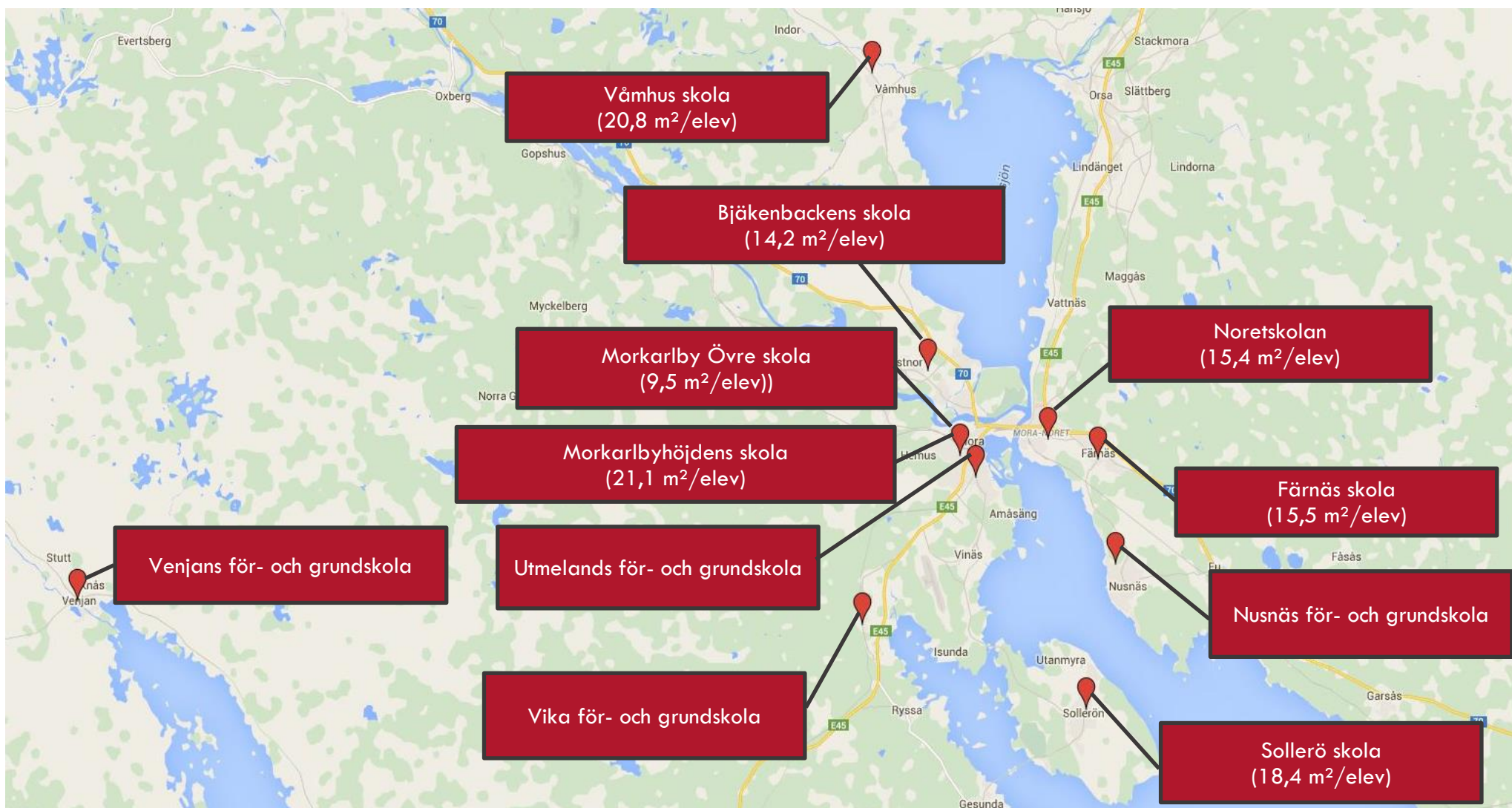
Verksamhet	Antal Grundskolor [st]	Antal elever [st]	Fördelning [procent]	Platser [st]	Över/underskott platser [st]
Kommunal Grundskola	12	2181	97	2 550	367
Fristående Grundskola	1	64	3	90	28
Totalt	13	2245	100procent	2 640	395

Grundskolornas geografiska placering

Den geografiska placeringen av skolorna påverkar vilka möjligheter som finns till samverkan och förändringar i beståndet. De två högstadieskolorna i kommunen är Noretskolan och Morkarbyhöjdens skola som ligger med 5 km avstånd till varandra kommer att slås ihop i en gemensam skola lokaliserad på Strandenområdet. Inflyttning beräknas till höstterminen 2027.

I Figur 9 nedan illustreras grundskolornas geografiska placering samt objektens lokaleffektivitet ($m^2/elev$), med undantag för de grundskolor som har förskolor integrerade. Det går att uttyda att de mer centralt belägna skolorna har en högre lokaleffektivitet, vilket indikerar en högre beläggningsgrad. Till Morkarby Övre kommer elever från Mora kommuns västra ytterområden, vilket har resulterat i ett högre elevantal än vad verksamheten uppger sig ha kapacitet för. OBS! Komplettera kartan med Ängsskolan (mitt mellan Höjden och Morkarby).

Figur 9. Grundskolornas geografiska placering och lokaleffektivitet.

Objektsöversikt

Samtliga av de kommunala grundskolorna i Mora bedrivs i egna lokaler, och år 2018 såsom nu uppgick det totala beståndet av ägda (m² BRA) grundskolelokaler till 41 024 m², vilket inkluderar de fyra skolor som har förskolor integrerat i lokalerna samt friskolan Selja Långlet. Kostnaderna för beståndet uppgick 2018 till ca 25,84 mkr. Lokalkostnaderna för de grundskolor som har förskolor integrerade ingår också i de nedan redovisade kostnaderna, men då kostnadsfördelningen mellan verksamheterna ej klargjorts redovisas inte nyckeltalen.

Tabell 7. Översikt grundskolor

Grundskola	Åk	Area (m ² BRA)	Elever (st)	Lokaleffektivitet (m ² /elev)	Kapacitet (platser)	Lokaleffektivitet maxkapacitet (m ² /plats)	Lokalkostnad (kr)	Lokalkostnad/m ² (kr)	Lokalkostnad per elev	Lokalkostnad per plats
Bjäkenbackens	F-6	2 890	178	16,2	225	12,8	2 012 421	696	11 306	8 944
Vämhus skola	F-6	2 814	118	23,8	175	16,1	2 167 429	770	18 368	12 385
Noretskolan	F-9	10 045	669	15,0	725	13,9	5 330 922	531	7 968	7 353
Färnäs skola	F-6	2 081	142	14,7	175	11,9	1 062 838	511	7 485	6 073
Morkarlbyhöjden	7-9	7 107	361	19,7	375	19,0	5 572 497	784	15 436	14 860
Morkarlby Övre	F-6	3 418	336	10,2	350	9,8	2 653 418	776	7 897	7 581
Sollerö skola	F-6	2 428	121	20,1	175	13,9	1 227 686	506	10 146	7 015
Ängsskolan ³	1-9		11		13					
Utmelands ¹	F-6	5 661	164	-	175	-	4 817 053	851	-	-
Vika skola ¹	F-6	1 063	23	-	75	-	789 868	743	-	-
Venjans skola ¹	F-6	1 313	25	-	25	-	1 166 554	888	-	-
Nusnäs skola ¹	F-3	1 015	33	-	75	-	709 658	699	-	-
Delsumma/snitt		39 835	2 181	17,1	2 563	13,9	27 510 344	705	11 230	9 173
Selja långlet ^{1,2}	F-6	1 189	64	14,3	90	13,2				
Totalsumma/snitt		41 024	2 245	15,7	2 653	13,5	27 510 344	705	11 230	9 173

¹ Grundskolor som har förskoleverksamhet integrerat. Förskolans kostnader inkluderas i lokalkostnaden. ² Fristående privatskola som bedrivs i kommunens lokaler.

³ Resursskola kopplad till kommunens kommunala skolor. Elever och kapacitet (platser) förändras över tid beroende på respektive elevs behov och gruppens sammansättning.

Verksamheten idag

Bjäkenbackens skola

Bjäkenbackens skola är från början en enparallellig skola, men har till följd av ett ökat elevantal haft två paralleller i flera av årskurserna under de senaste 15 åren. Detta har i sin tur ställt enorma krav på lokalerna som inte alltid kunnat uppfyllas. Ett sjunkande elevantal har medfört att skolan i vissa årskurser återigen succesivt kan återgå till enparallellig organisation. Skolan är belagd i tre byggnader samt två paviljonger med följande lokaluppdelning:

Hus A: I denna byggnad finns fyra klassrum, två slöjdsalar, en mindre idrottshall, lokaler för specialundervisning, personalrum, rektorsrum, matsal samt två rum för elevvården.

Hus B: Detta hus är en äldre skola från förra sekelskiftet. I dessa lokaler bedrivs undervisning för två klasser, fritids för de äldre barnen samt musikundervisning. Även skolbiblioteket är lokaliserad i byggnaden.

Hus C: Även detta hus är en äldre sekelskiftsbyggnad. Här bedrivs förskoleklass samt fritids för de yngre barnen.

Modul 1 och 2: Två klassrum vardera med tillhörande grupprum, kapprum och wc

För hemkunskapsundervisning bussas eleverna till en annan skola. Bjäkenbackens skola saknar grupprum i Hus A, B och C vilket resulterar i att korridorerna används i detta syfte. Trots sjunkande elevantal upplevs skolan fortsatt för trång. Det saknas tillräckligt stora kapprum och det uppstår lätt köer i matsalen. Möjligheter till anpassning/förändring av lokalerna är ytterst begränsade, och med undantag för paviljongerna begränsar lokalerna såväl samverkan som verksamhetsutveckling. Det finns förslag på hur grupprum kan ordnas i huvudbyggnadens korridorer.

Bjäkenbacken har en area på 2 890 m², och med ett elevantal på 178 personer resulterar detta i en lokaleffektivitet på 16,2 m²/elev. Sett till lokalernas maxkapacitet kan man som bäst uppnå en effektivitet på 12,8 m²/elev.

Färnäs skola

Färnäs skola har i regel enparallelliga klasser i årskurs F-6, samt årskurs 4-6 från Nusnäs. Tillfälligt ökade elevantalet kan ibland medföra två klasser i någon enstaka årskull och vid dessa år blir lokalnyttjandet ansträngt. Lokalerna är traditionellt utformade med korridor, klassrum, grupprum och kapprum. På skolan saknas lokaler för slöjd och hemkunskap, och eleverna bussas för denna undervisning till Noretskolan. Skolan saknar även en musiksal, och denna undervisning genomförs i biblioteket. Detta rum är trångt och icke ändamålsenligt för verksamheten.

De nuvarande lokalerna uppges begränsa samverkan då det saknas möjlighet att öppna upp mellan klassrummen.

Färnäs skola har en area på 2 081 m² och en lokaleffektivitet på 14,7 m²/elev. Sett till lokalens maxkapacitet kan man uppnå en effektivitet på 11,9 m²/elev

Morkarlby Övre skola

Morkarlby skola är en tvåparallellig F-6 skola med ett centralt läge som resulterar i en tillförsel av elever från Moras västra ytterområden. Tillförseln av elever har lett till att klasserna är fyllda. Tillfälligt ökade elevantalet kan ibland medföra tre klasser i någon enstaka årskull och vid dessa år blir lokalnyttjandet mycket ansträngt. Vid ett tidigare år med ökat elevantal placerades en modul med två klassrum på skolområdet. Modulen har sedan dess stått kvar och nyttjas fortfarande för att klara lokalbehovet. Under skolår 2023/2024 kommer fritids och skola att samnyttja tre klassrum för att klara lokalbehovet. Huvudbyggnaden, modulen samt de tre fritidspaviljongerna inhyser lokaler för samtliga klassrum, fritidslokaler, lärarum, grupprum, rektorsexpedition, elevhälsa och specialidrott. Fristående från dessa byggnader finns lokaler för matsal och träslöjd. Hemkunskap och textilslöjdslokaler samnyttjas i högstadiets lokaler.

Morkarlby skola har en area på 3 418 m² och en lokaleffektivitet på 10,2 m²/elev. Sett till skolans maxkapacitet ligger elevantalet idag något över vad som är önskvärt, och de hade vid maxkapacitet istället haft en lokaleffektivitet på 9,8 m²/elev.

Morkarlbyhöjdens skola

Morkarlbyhöjdens skola är en av kommunens två högstadieskolor och bedriver undervisning för ungefär hälften av kommunens högstadieelever. I ett tidigare skede har skolans lokaler anpassats för daglig verksamhet. Då grundskolan flyttade in byggdes lokalerna ut, vilket resulterade i att den nya delen försågs med såväl pedagogiska ytor som väl anpassade klassrum. Den äldre halvan brister dock i funktionalitet.

Skolan är byggd i tre plan och uppges vara mörk och svåröverskådlig i flera av trapporna och korridorerna.

Morkarlbyhöjdens skola har en area på 7107 m² och en lokaleffektivitet på 19,7 m²/elev. Sett till skolans maxkapacitet kan de som bäst uppnå en effektivitet på ca 19 m²/elev, vilket fortfarande är väldigt högt sett till riktvärdet på 12 m²/elev.

På Morkarlbyskolan finns en avdelning som kallas Ängsskolan, vilket är en kommunövergripande samverkansskola för åk 1-9. I dagsläget finns det 13 elever på skolan. Vanligtvis kräver denna typ av verksamhet något större ytor per elev. En del av skolans lokaler är sedan tidigare anpassade för daglig verksamhet, och båda ovan nämnda faktorer kan vara anledningar till de tilltagna ytorna.

Noretskolan

Noretskolan är kommunens största skola med två paralleller i årskurserna F-6 samt mellan fyra och fem paralleller i årskurserna 7-9. Skolan är utformad med långa korridorer kantade av klassrum och grupprum. I ett antal av klassrummen finns skjutväggar som möjliggör att öppna upp mellan rummen, vilket periodvis används flitigt. Noretskolan inrymmer även kommunens särskola.

Noretskolan har en area på 10 045 m² och en lokaleffektivitet på 15,4 m²/elev. Sett till skolans maxkapacitet kan de uppnå en effektivitet på 15,0 m²/elev.

Sollerö skola

Sollerö skola är en enparallellig skola med lektionssalar i två plan och med en slöjdsal i bottenplan. Lokalerna är traditionellt utformade med korridorer, klassrum och grupprum. Som komplement till skolans lokaler restes ett utomhusklassrum HT 2022

Sollerö skola har en area på 2 428 m² vilket ger en lokaleffektivitet på 18,4 m²/elev. Sett till skolans maxkapacitet hade de kunnat uppnå en effektivitet på 13,9 m²/elev.

Våmhus skola

Våmhus skola är en enparallellig skola med lektionssalar i två plan samt slöjd i källarplan. Lokalerna är traditionellt utformade med en korridor, klassrum och grupprum.

Våmhuskolan har en area på 2 814 m² och en lokaleffektivitet på 20,8 m²/elev. Sett till skolans maxkapacitet kan de uppnå en effektivitet på 23,8 m²/elev.

Nusnäs skola

Nusnässkolan är en mindre byskola för årskurserna F-3, och inrymmer även en förskoleavdelning. Sett till elevantalet är skolans lokaler väl tilltagna med stora ytor för samverkan och liknande. Elever i årskurs 4-6 går i Färnäs skola.

Nusnäs skola har en area på 1 015 m², men då Nusnäs grundskola och förskola samnyttjar lokaler kan mer ingående nyckeltal kring lokaleffektivitet inte redovisas.

Utmelands skola

Utmelands skola är en enparallellig skola med ett centralt läge. Det centrala läget har resulterat i att elever från Moras västra ytterområden som vill gå i skola i centrum har sökt sig hit. Lågstadiedelen är lokaliserad utmed en lång korridor med egna kapprum och ett grupprum och ett grupprum per två klassrum. Mellanstadieavdelningen har tillgång till ett större torgliknande rum utanför klassrummen som används för samverkan, projekt och liknande. På skolan finns även en lekhall som samnyttjas med förskolan och även används för musikundervisning.

En stor del av skolan består av förskola. Utmelands skola har en total area på 5 661 m², och då grundskolan och förskola samnyttjar lokaler kan mer ingående nyckeltal kring lokaleffektivitet inte redovisas.

Venjans skola

Venjan har Moras minsta byskola och har endast 13 elever i dagsläget. Undervisningen sker i B-form. I förhållande till det låga elevantalet är lokalerna väl tilltagna. Venjan har en area på 1 313 m², men då Venjan grundskola och förskola samnyttjar lokaler kan mer ingående nyckeltal kring lokaleffektivitet inte redovisas.

Vika skola

Vika är en av kommunens tre små byskolor för årskurs F-3, samt en förskoleavdelning. I förhållande till elevantalet är lokalerna väl tilltagna. Vika har en area på 1 063 m², men då Vika grundskola och förskola samnyttjar lokaler kan mer ingående nyckeltal kring lokaleffektivitet inte redovisas.

Teknisk status Grundskolor (poängbeskrivning)

1	Åtgärder bör ske inom 1-2 år
2	Fungerande men inte mer. Åtgärder bör ske inom 5 år.
3	Mindre brister men fullt fungerande. Bör finnas i 10 årsplan
4	Bra och utan brister.
5	Mycket bra, nära nyskick

Teknisk Status Grundskolor

Fastighet	Storköksutrustning	Kommentar	Uppskattad kostnad	vent	va	värme	el	mark/ute	golv	övr ytskikt	fasad	tak	fönster	(>100k eller 1= rött?)	Uppskattad kostnad
SELJA/LÅNGLET SKOLA				4	4	4	4	3	2	2	3	3	3		
BJÄKENBACKENS SKOLA - huvudbyggnad				4	2	4	4	3	1	1	4	5	5	matta matsal, matta kök, väggar matsal, innertak, matsal, matta klassrum, VVX varmvatten läckervatten	400 000 kr
BJÄKENBACKEN Byggnad C				4	4	4	4	3	1	1	3	4	3	Mattbyte, slipning av golv, byte av innerdörrar, målning av ytskikt, byte vent	1 500 000 kr
BJÄKENBACKEN Gamla skolan				1	3	4	4	3	1	1	3	3	3	Utbyte av ventilationssystem, golv och inre ytskikt	1 300 000 kr
BJÄKENBACKEN Tillbyggnad modul				4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
BJÄKENBACKEN Fritids				3	3	3	3	3	1	1	4	4	4	Byte golvmatta och målning väggar	500 000 kr
VÅM Hus SKOLA				3	3	4	4	4	2	2	3	5	5		
VÅM Hus SKOLA - GYMN.BYGGN				4	4	4	4	4	1	1	3	1	3	Omkl. Och duchrum nya ytskit, takrengöring	1 150 000 kr

Fastighet	Storköskutrustning	Kommentar	Uppskattad kostnad	vent	va	värme	el	mark/ute	golv	övr ytskikt	fasad	tak	fönster	(>100k eller 1= rätt?)	Uppskattad kostnad
NORETSKOLAN SKOLHUS				2	2	2	3	3	1	1	2	1	2	Inre ytskikt i hela skolan, takbyte del av	900 000 kr
NORETSKOLAN SPORTHALL				4	4	4	4	4	1	1	2	5	3	Omkl. Och duschrum nya ytskikt	900 000 kr
FÄRNÄS SKOLA				2	3	2	4	4	2	2	2	1	3	Takrengörning	200 000 kr
NUSNÄS FÖRSKOLA/SKOLA				2	3	2	4	4	3	3	2	1	3	Takrengörning	100 000 kr
MORKARLBY ÖVRE F6 SKOLHUS B				4	3	3	3	3	2	2	1	4	3	Utbyte av entrepartier	500 000 kr
MORKARLBY ÖVRE GYMNASTIK, HUS A				4	1	3	3	3	1	1	2	4	4	Omkl. Och duschrum nya ytskikt, byte av bladningsventil i UC	
MORKARLBY ÖVRE MODULER				4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
SOLLERÖ SKOLA SKOLBYGGNAD				4	4	4	4	4	1	2	3	1	3	Takbyte del av, byte golvmatta i matsal	800 000 kr
SOLLERÖ SKOLA GYMNASTIKHALL				3	4	4	4	4	2	2	4	5	3		
UTMELANDS SKOLA SKOLBYGGNAD				2	4	4	4	4	2	3	1	2	3	Byte trasig panel	200 000 kr
UTMELANDS SKOLA LYCKEBO				3	4	4	4	4	3	3	2	3	3		
VIKA SKOLA				2	4	4	4	4	2	2	4	4	4		

Fastighet	Storköksutrustning	Kommentar	Uppskattad kostnad	vent	va	värme	el	mark/ute	gol v	övr ytskikt	fasad	tak	fönster	(>100k eller I= rött?)	Uppskattad kostnad
VENJANS SKOLA				3	3	4	4	4	1	1	4	3	1	Inre ytskikt, fönster	1 000 000 kr
VENJANS SKOLA-BAD GYMNAST				3	3	3	3	3	2	2	3	3	3		
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA HUS A				2	3	3	3	4	2	2	4	3	3		
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA HUS B				1	3	3	3	4	2	2	1	2	1	Målning fasad, ventilation	1 000 000 kr
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA - FRITIDS HUS C				1	3	3	3	4	1	1	1	2	1	Målning fasad, ventilation, mattbyte, inre ytskikt	2 700 000 kr
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA - FRITIDS HUS D				1	3	3	3	4	5	5	1	2	5	Målning fasad	100 000 kr
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA - SKOLBYGGN HUS E				3	3	3	3	2	4	3	1	2	2	Målning fasad	100 000 kr
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA HUS F				3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
MORKARLBYHÖJDENS SKOLA HUS G				3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

Ändamålsenlighet

I denna lokalbehovsplan har en enklare ändamålsenlighetsutredning gjorts, där lokalernas inneklimat, flexibilitet och utformning undersökts. En högre siffra i resultatet indikerar att verksamheten har god ändamålsenlighet. Ju lägre siffra desto större och allvarigare brister återfinns. Nedan redogörs förutsättningarna för undersökningen, och resultatet för samtliga undersökta objekt. Syftet med undersökningen är att redogöra för hur ändamålsenliga lokalerna är för verksamheten.

Uppfyller myndighetskrav

Här har förvaltaren bedömt om de myndighetskrav som ställs på lokalen är uppfyllda.

Uppfyller ändamålsenligheten ur verksamhetssynpunkt

Hur väl lokalerna uppfyller verksamhetens krav och syfte.

Inomhusklimat

Lokalernas inomhusklimat (inkl. ljus och ljud). Är ventilationen tillräckligt god? Är temperaturen god? Behöver verksamheten kunna justera temperatur eller forcera ventilation, går det? Är det rätt belysning? Är väggarna ljudisolerade efter behov?

Tillgänglighet

Lokalernas tillgänglighet för medarbetare och besökare. Finns det bra entréer? Är dörrbredderna rätt? Finns det RWC?

Flexibilitet

Lokalernas möjlighet till omställningsbarhet mellan aktiviteter. Behövs och finns det möjlighet att anpassa lokalen efter varje aktivitet? Flyttbara möbler? Skjutbara väggar? Detta är inte alltid ett krav och sätts då som 1.

Varje parameter har bedömts enligt en graderingsskala med tre steg där 1 är lägst och 3 är högst:

Tabell 8. Ändamålsenlighet

Skola	Uppfyller myndighetskrav	Uppfyller ändamålsenligheten ur verksamhetssynpunkt	Inneklimat, ljus-, ljud och luftmiljö	Tillgänglighet funktionshindrade	Omställningsbarhet / flexibilitet
Bjäkenbackens skola F-6, Fritids	3	2	3	2	2
Vämhus skola F-6, Fritids	3	3	3	3	2
Noretskolan F-6, Fritids, 7-9, Särskola 4-9	3	2	2	3	2
Färnäs skola F-6, Fritids	3	2	3	3	2
Nusnäs skola F-3, Fritids	3	3	3	3	2
Morkarlby Övre F6	3	2	3	3	2
Sollerö skola F-6, Fritids	3	3	3	3	2
Utmelands skola F-6, Fritids, Särskola 1-6	3	3	3	3	3
Vika skola F-6, Fritids	3	3	3	2	2
Venjans skola F-6, Fritids, Inkl, simhall	3	3	3	2	2
Morkarlbyhöjden 7-9, Inkl, fritids	3	2	3	3	2

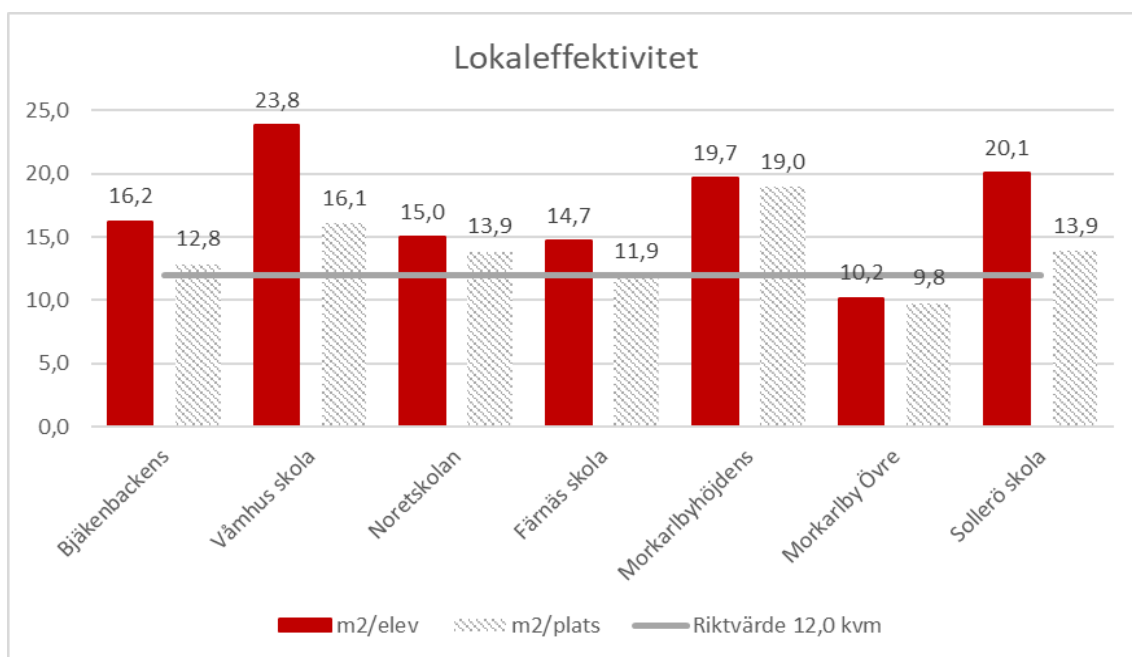
I Tabell 8 blir det tydligt att den skola som uppges ha sämst ändamålsenlighet är Bjäkenbackensskolan, som anges ha både väsentliga och större fel eller brister. I övrigt uppges beståndet ha god ändamålsenlighet, med undantag för tillgängligheten på Venjans skola.

Lokalbeståndets nyttjande

Då fyra av kommunens grundskolor samnyttjar lokaler med förskolorna kan nyckeltal för de berörda objekten inte presenteras då de exakta kostnaderna för respektive verksamhet inte går att urskilja vilket blir missvisande för den enskilda verksamheten.

I Figur 10 presenteras lokalanvändningen sett till kvadratmeter per inskriven elev samt lokalanvändningen vid en full beläggning. Figuren visar att alla skolor, förutom Morkarby övre som ligger markant under riktvärdet med sina 9,8 m²/elev, har en låg lokaleffektivitet. Många av skolorna ligger högt över riktvärdet och totalt har grundskolorna ett snittvärde på 17,1 m²/elev. Lägst lokaleffektivitet har Våmhus skola med 23,8 m²/elev.

Figur 10. Lokaleffektivitet per inskriven elev

Lokaleffektivitet

Besparingspotential area

Besparingspotentialen baserad på jämförelsen av arean som nyttjas av grundskoleverksamheten och det teoretiska lokalbehovet. Besparingspotentialen är endast ett grovt mått och fungerar som en fingervisning för vilken effektivitet kommunen har i sitt lokalnyttjande och vart möjliga förbättringar kan göras. Det innebär inte att det faktiskt är möjligt att genomföra i det befintliga beståndet då lokalens utformning har stor påverkan på vilken effektivitet som kan uppnås. De olika skolorna varierar även i popularitet och läge, vilket påverkar vart eleverna söker sig, och vilken beläggning respektive objekt har.

Vid en god lokaleffektivitet brukar man säga att en grundskola bör ha 12 m²/elev. En jämförelse mellan de lokaler skolan nyttjar och det teoretiska behovet visar vilken besparingspotential som finns vid god lokaleffektivitet, vilket visar på ett överskott om hela 13 663 m² (2018, 11 707 m²).

Figur 11. Lokalbehov utifrån riktvärde

Beståndet och lokalbehovet inkluderar även de integrerade skolorna med både grundskoleelever och förskoleelever i underlaget och därmed det framräknade lokalbehovet. Utöver detta har FoG 1 189 m² som hyrs ut till den privata för- och grundskolan Selja Långlet som inte är inräknat i detta besparingspotentialen.

Lokalkostnader

I detta kapitel redovisas de kostnader som finns kopplade till kommunens lokalbestånd för grundskolorna i Mora kommun.

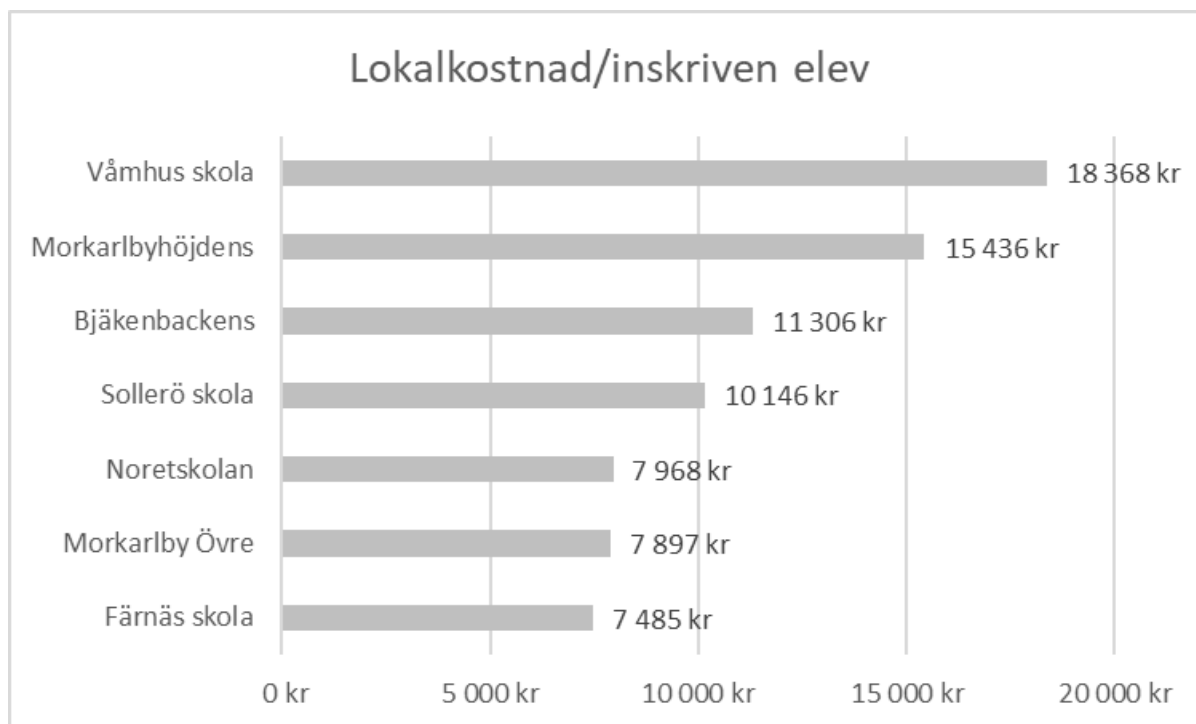
Lokalkostnad per enhet

Rikssnittet för lokalkostnader i grundskolan, inklusive inventarier, uppgick enligt SCB till 18 500 kr/barn år 2018. Enligt Skolverket uppgick Mora kommuns lokalkostnader samma år, inklusive inventarier, till 13 200 kr/barn. Skolverket ger att under 2021 var rikssnittet 20 400 kr/barn, 2021. För Mora kommun under samma år var kostnaden för lokaler och inventarier 14 700 kr/barn.

Lokalkostnaderna som uppges i denna rapport omfattar dock endast lokalkostnader exklusive inventarier. Ytterligare analyser av de bakomliggande orsakerna till lokalkostnaderna har inte gjorts i denna lokalrevision men jämfört med rikssnittet ligger samtliga av kommunens grundskolor under rikssnittet innan inventarier inkluderats.

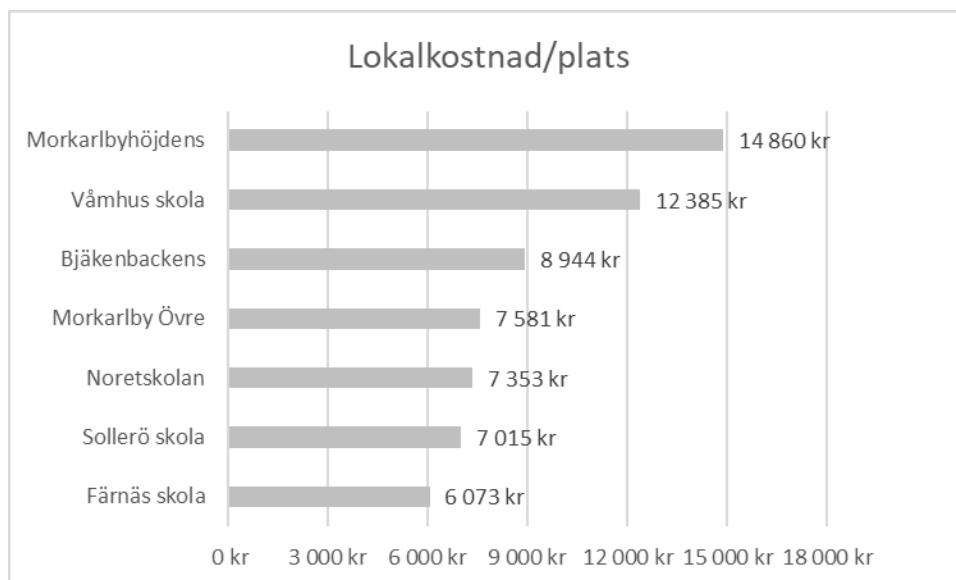
Lokalkostnaden per inskriven elev är som högst för Våmhusskolan. Nedan presenteras objektens kostnader per inskriven elev, och det går att se att Morkarlby Övre har en lokalkostnad på ungefär hälften av Morkarlby Höjden. Som tidigare klargjorts använder dock Morkarlby Övre lokaler som finns på Morkarlby skolan Höjden. En utjämning av kostnadsskillnaden har dock skett sedan arbetet 2018.

Figur 12. Lokalkostnad per elev

Ser man i stället till lokalkostnad per plats så ser fördelningen annorlunda ut. Nedan ser man hur kostnaden vid maxbeläggning utifrån skolans kapacitet hade sett ut.

Figur 13. Lokalkostnad per plats

Besparingspotential lokalkostnader

I Figur 14 jämförs befintliga lokalkostnader mot de teoretiska lokalkostnaderna för lokalbeståndet baserat på de lokaler som nyttjas idag och det teoretiska lokalbehov som finns enligt riktvärdet 12 m²/elev. Figuren motsvarar jämförelsen av lokalbeståndet och lokalbehovet i Figur 11. Besparingspotentialen (kr) har beräknats utifrån det teoretiska lokalöverskottet sett till riktvärdet 12 m²/elev och snittkostnaden/m² för beståndet. Snittkostnad per m² är ca. 705 kr. Det teoretiska lokalbehovet för 2023 uppgår till 26 172 m² (2018, 28 128 m² och bedömdes då vara 7 383 360 kr). Baserat på kostnaden för det teoretiska behovet, 17 877 125 kr och lokalöverskottet har ett

teoretiskt kostnadsöverskott beräknats för att visa på besparingspotentialen 9 633 219 kr vid en bättre lokaleffektivitet.

Figur 14. Lokalkostnader och teoretisk besparingspotential

Bedömningen är att det finns en besparingspotential om totalt ca 7,3 mkr inom grundskoleverksamhetens lokalkostnader. Detta motsvarar ca 29 procent av de totala kostnaderna.

Verksamhetsutveckling

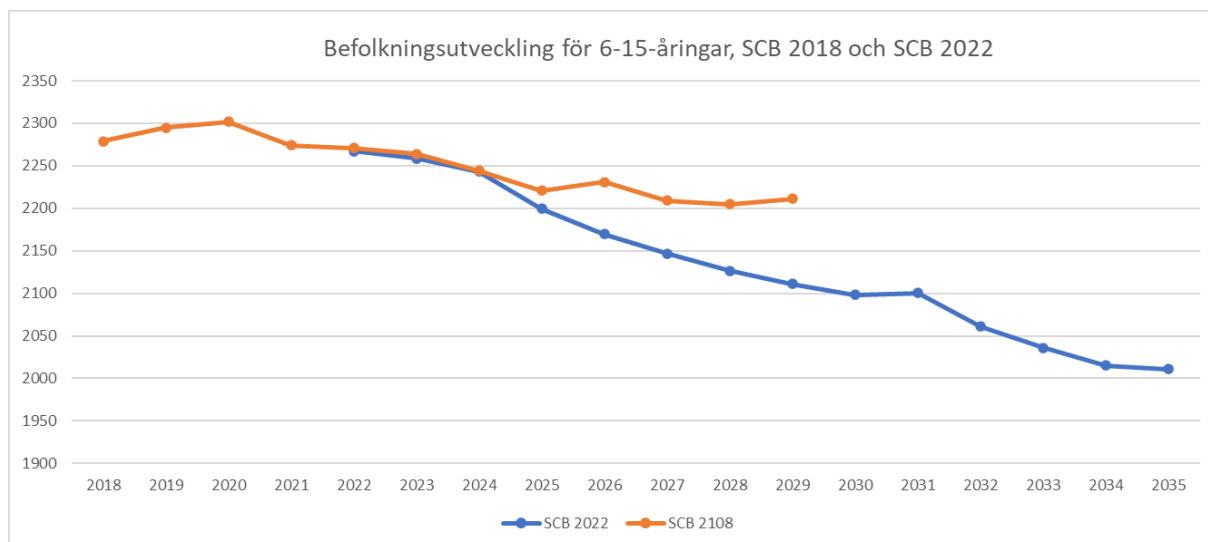
I detta kapitel presenteras de prognoser som tagits fram för verksamhetens utveckling för den undersökta perioden.

Lokalbalans

I arbetet 2018 bedömdes befolkningsutvecklingen för barn i grundskoleålder i Mora kommun nå sin topp år 2020 då antalet barn i ålder 6–15 år skulle vara 2 302 stycken. Antalet barn i F-9 skola i Mora kommun var enligt Skolverkets statistik för oktober 2020 var då 2 256 (F-9). Efter denna topp förväntades dock barnantalet att minska med nästan 100 personer under nästkommande 10 år.

Den minskningen ser ut att komma att accelerera. SCB senaste bedömning ger att antalet i åldersgruppen minskar med ytterligare 100 personer till 2029 och kommer fortsätta att minska. SCB gör i sin rapport "Sveriges framtida befolkning 2022–2070" bedömningen att först 2035 börjar denna åldersgrupp att åter svagt öka i antal.

Figur 15. Befolkningsutveckling barn i grundskoleålder

För att prognosticera långsiktigt och därmed möjliggöra en jämförelse mellan kapacitet och behov har arbetet använt följande beräkningsgrunder.

I Mora kommun går nästan 100 % av alla 6-åringar i förskoleklass. 2018–2022 ger ett snitt på 99,1 %.

Elever, andel (%) 6-åringar av befolkningen som går i en förskoleklass	2018	2019	2020	2021	2022
Mora	99,1	98,1	99,0	99,4	100,0

Tabell 9. Procentuellt antal 6-åringar i förskoleklass (Skolverket).

Antalet elever kan påverkas av följande faktorer enligt historiska procentutfall, ger Skolverket följande siffror. Med data från figur 15, dock reviderad till att beräknas på 7–15 åringar, ger medeltalet 0,48% att det går ca. 9–10 elever i en annan kommuns grundskola, men eleven är folkbokförd i Mora kommun.

	2018	2019	2020	2021	2022	Medel
Andel folkbokförda elever (%) i kommunen i annan kommuns grundskola	0,40%	0,30%	0,40%	0,60%	0,70%	0,48%

Tabell 10. Procentuellt antal elever i andra kommuners grundskola (Skolverket).

Skolan följer födelsetal löpande. Både i födelsetal och hur det är fördelat på byarna. Det ger en mycket bra och ger till antalet ett aktuellt utfall att anpassa verksamheten till.

Nuläge skolans analys	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28
Förskola	234	205	204	190	161	190
Åk 1–3	618	630	622	643	599	555
Åk 4–6	694	696	669	618	630	622

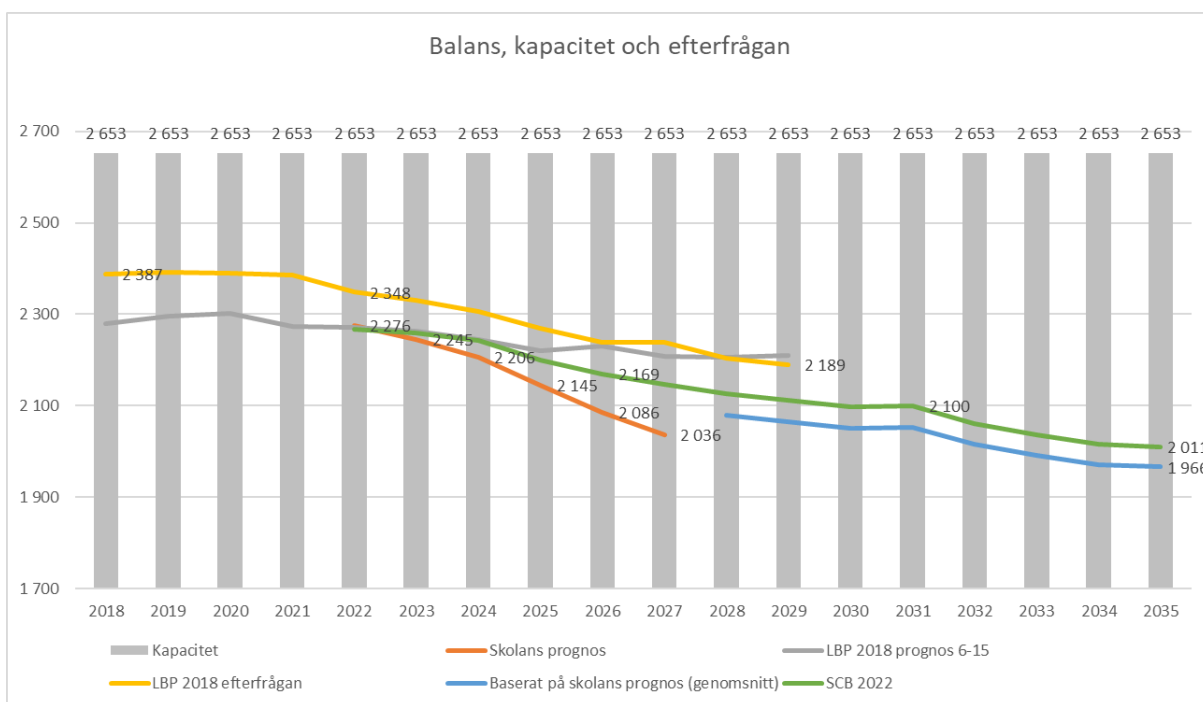
Åk 7-9	730	714	711	694	696	669
Total	2276	2245	2206	2145	2086	2036

Tabell 11. Skolans egen prognos för de närmaste 5 åren.

I förhållande till SCB siffror ger skolans utfall ett förhållande enligt figur 16.

Som tidigare klagjorts är samtliga av skolorna, med undantag för Morkarby Övre skolan, överdimensionerade med en lägre beläggning än vad maxkapaciteten tillåter. Grafen nedan visar hur efterfrågan på platser kommer utvecklas över tid, vilket visar på en fortsatt nedåtgående trend. Redan idag understiger efterfrågan den befintliga kapaciteten.

Figur 16. Balans, kapacitet och efterfrågan

Nedgången i efterfrågan kommer resultera i att de redan överdimensionerade skollokaler kommer få ännu lägre lokaleffektivitet. Planen 2018 redovisade ett överskott på 464 platser år 2029 och beräknat från riktvärdet 12 m²/elev innebar detta ett teoretiskt lokalöverskott på 5 580 m². Denna uppdatering 2023 visar på en ännu lägre efterfrågan på elevplatser. 2029 ser överskottet ut att hamna på över 580 platser, eller motsvarande lokalöverskott på ca. 6700 m². för grundskolan.

Analys

SCB´s prognoser reviderar ner behovet som beskrevs i arbetet 2018. Teknisk status och ändamålsenlighetsundersökning har utvecklats i detta arbete för att försöka ge en mer heltäckande aktuell bild och beslutsunderlag. Revideringen sett i procent är liten och en ökad inflyttning till kommunen skulle påverka.

Grundskolan står för den största kostnaden för FoG:s bestånd, närmare 76 procent av de totala kostnaderna och 86 procent sett till arean. Beståndet har ett överskott och många av skolorna har låg lokaleffektivitet, samtidigt som prognosen över efterfrågan indikerar en nedåtgående trend.

Morkarbyhöjden har ett antal parametrar att ta i beaktning när dessa siffror analyseras. Dels är lokalerna tidigare anpassade för daglig verksamhet, och uppges inte vara ändamålsenliga för skolverksamhet. Utformningen på en lokal har en stor påverkan på vilken effektivitet som kan uppnås. Dels finns en samverkansskola i lokalerna, vilket

generellt har ett högre riktvärde gällande m²/elev och riktvärdet 12 m²/elev kan vara missvisande. Slutligen har verksamheterna klargjort att Morkarby Övre samnyttjar vissa av Morkarbyhöjdens lokaler. Om detta lokalanvändande inte särredovisas i såväl nyttjandegrad som Area blir de nyckeltal som tas fram missvisande för båda verksamheterna.

Projektering för en ny högstadieskola med kapacitet för 800 elever pågår och väntas vara inflyttningsklar HT 2027. Den nya skolan ska ersätta Morkarbyhöjden och Noretskolans högstadium med tillhörande resursverksamheter samt anpassade grundskolans äldre elever. Förutom projektering för ny högstadieskola pågår utredningar för nyttjandet av Morkarbyhöjdens skolområde och vilka verksamheter som ska flytta in i Noretskolans efterlämnade ytor.

Förslag

GR 1 - När Noretskolan och Morkarbyhöjdens högstadium flyttas till nya skolan på Strandenområdet finns goda möjligheter att förtäta exempelvis förskoleverksamheter i Noretskolans efterlämnade lokaler.

Pågående projekt

Förvaltningen uttrycker förhoppningar om att kommunpolitikerna skall besluta om nybyggnation av en gemensam högstadieskola och på så vis frigöra Morkarbyhöjdens lokaler för annan skol- eller kommunal verksamhet.